

Nr 64

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående huvudmannaskapet för mentalsjukvården m. m.; given Stockholms slott den 4 mars 1966.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Sven Aspling

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen redovisas preliminära överenskommelser om landstingens övertagande den 1 januari 1967 av den statliga mentalsjukvården. Bidrag till landstingen föreslås utgå från två nya anslag, bidrag till anordnande av kliniker för psykiskt sjuka m. m. samt bidrag till driften av kliniker för psykiskt sjuka m. m. med 25 resp. 335 milj. kr.

Vidare föreslås medelsanvisningar för budgetåret 1966/67 på driftbudgeten under anslagen till statens mentalsjukhus och vissa andra anslag till mentalsjukvården samt på kapitalbudgeten till vissa byggnadsarbeten vid statens mentalsjukhus och till ett nytt skolhem i Vingåker för pojkar med komplicerad utvecklingshämning.

Slutligen föreslås ett lån med 600 000 kr. till anordnande av skollokaler vid Kronprinsessan Victorias kustsanatorium.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 4 mars
1966.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, KLING, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Aspling, frågan om huvudmannaskapet för mentalsjukvården m. m. och anför.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t på min hemställan (bil. 7, s. 150—151, 154—155, 158—160, 162 och 294) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1966/67 beräkna följande anslag, nämligen

Statens mentalsjukhus: Avlöningar, ett förslagsanslag av 174 000 000 kr.;

Statens mentalsjukhus: Omkostnader, ett förslagsanslag av 46 300 000 kr.;

Bidrag till landstingens mentalsjukvård, ett förslagsanslag av 360 000 000 kr.;

Kostnader för mentalsjukvårdsberedningen, ett förslagsanslag av 3 450 000 kr.;

Utbildning av mentalsjukvårdspersonal: Avlöningar, ett förslagsanslag av 5 200 000 kr.;

Utbildning av mentalsjukvårdspersonal: Omkostnader, ett förslagsanslag av 500 000 kr.;

Bidrag till driften av vissa mentalsjukhus, ett förslagsanslag av 11 500 000 kr.;

Bidrag till mentalsjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö, ett förslagsanslag av 125 000 000 kr.;

Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Avlöningar, ett förslagsanslag av 557 000 kr.;

Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Omkostnader, ett förslagsanslag av 143 000 kr.;

Statens skol- och yrkeshem i Laxå: Avlöningar, ett förslagsanslag av 442 000 kr.;

Statens skol- och yrkeshem i Laxå: Omkostnader, ett förslagsanslag av 100 000 kr.;

Bidrag till driften av särskolor för psykiskt efterblivna, ett förslagsanslag av 20 300 000 kr.;

Bidrag till driften av vårdanstalter för psykiskt efterblivna, ett förslagsanslag av 12 500 000 kr.;

Vilhelmsro sjukhus: Avlöningar, ett förslagsanslag av 1 873 000 kr.;

Vilhelmsro sjukhus: Omkostnader, ett förslagsanslag av 419 000 kr.;

Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn m. m., ett förslagsanslag av 1 100 000 kr.; samt

Vissa byggnadsarbeten vid statens mentalsjukhus m. m., ett investeringsanslag av 10 000 000 kr.

Statens nämnd för förhandlingar med kommuner har i skrivelse den 22 februari 1966 inkommit med redogörelse för resultatet av de förhandlingar som förts med landstingen om villkoren för övertagandet av den av staten drivna mentalsjukvården.

Vidare har mentalsjukvårdsberedningen anmält vissa medelsbehov för budgetåret 1966/67 för uppförande av ett skol- och yrkeshem för barn med komplicerad utvecklingshämning i Vingåker samt för uppförande av provisoriska skollokaler vid Kronprinsessan Victorias kustsanatorium i Vejbystrand.

I. Överenskommelser med landstingen om övertagande av mentalsjukvården

Skrivelse från statens nämnd för förhandlingar med kommuner

Statens nämnd för förhandlingar med kommuner anför i huvudsak följande.

Nämnden har i uppdrag att med varje landstingskommun föra förhandlingar om avtal, som enligt de av föredragande departementschefen i prop. 1963: 171 (SU 210, rskr 403) tillstyrkta allmänna bestämmelserna för landstingskommunernas övertagande av statens mentalsjukvård m. m. avser att närmare reglera villkoren för övertagandet. Nämnden har vidare i uppdrag att med var och en av städerna Stockholm, Göteborg och Malmö förhandla om villkoren för dessa städers huvudmannaskap för all mentalsjukvård med iakttagande i tillämpliga delar av nyssnämnda allmänna bestämmelser.

De allmänna bestämmelserna innebär att landstingen skall den 1 januari 1967 överta huvudmannaskapet för den av staten bedrivna mentalsjukvården och vården av epileptiker. Mellan staten och de skilda landstingen skall träffas särskilda avtal om de ytterligare villkor för övertagandet som skall gälla utöver de allmänna bestämmelserna. Enligt dessa skall

landstingen vederlagsfritt överta samtliga statliga sjukhus jämte erforderliga markområden med därtill knutna rättigheter och skyldigheter. Även statens ansvar för driften av vissa enskilda institutioner skall övertas av landstingen. För statliga sjukhus som inte är definitivt upprustade vid övertagandet skall utgå upprustningsbidrag av statsmedel. Upprustningens omfattning och bidragens storlek fastställs i de lokala avtalen. Ersättning utgår dock med högst verkliga kostnaden. Till nya vårdplatser utgår anläggningsbidrag med 55 000 kr. per plats i sluten vård vid helt nya sjukhus och med 30 000 kr. per tillkommande plats vid befintliga sjukhus. Särskilda regler gäller för vissa former av specialvård — psykopatvård m. m. — samt för ett nytt sjukhus i Gällivare. För anskaffning av utrustning utgår statsbidrag i form av utrustningsbidrag med i regel 5 000 kr. per plats vid helt nya sjukhus och 2 500 kr. för tillkommande plats vid befintliga sjukhus. Investeringsbidragen är värdebeständiga genom indexanknytning per den 1 juli 1962.

Statliga bidrag utgår även till driften av sjukhusen med belopp motsvarande den genomsnittliga vårdavgiften vid de av staten drivna sjukhusen året före övertagandet multiplicerat med 365 gånger det antal inom resp. landstingskommun mantalsskrivna patienter som i genomsnitt under år 1966 är intagna vid här avsedda sjukhus. Den verkliga vårdavgiften uppräknas på visst sätt för att ge landstingen utrymme för standardhöjningar. Även ifråga om driftbidraget gäller särskilda regler för Norrbottens läns landsting och för psykopatvården. Landstingen får vidare gottgörelse för kostnaderna för sjukhuspersonalens pensionering, inkl. socialförsäkringsavgifter, samt särskild ersättning för kostnaderna för utbildning av mentalsjukvårdspersonal. De allmänna bestämmelserna skall i vad avser de ekonomiska villkoren tillämpas t. o. m. utgången av år 1971. Förutsättningslösa förhandlingar om nya avtal skall upptas i så god tid att nya överenskommelser kan tillämpas fr. o. m. 1972.

Normalavtal med landstingen

Efter ett omfattande utredningsarbete inleddes kontakterna med landstingen våren 1964 med en rad gemensamma studie- och informationsbesök vid de olika sjukhusen. Vid förhandlingarna, som fördes såväl med enskilda landsting som med en av landstingen utsedd central förhandlingsdelegation, visade det sig emellertid, att det förelåg djupgående meningskiljaktligheter mellan parterna rörande innebörden och tillämpningen av de allmänna bestämmelserna, bl. a. i fråga om beräkningen av antalet bidragsberättigande vårdplatser. Från landstingssidan hävdades även att investeringsbidragen, trots indexanknytningen, numera var uppenbart för låga. Det stod så småningom klart, att förhandlingar med landstingen var för sig inte kunde förväntas ge resultat. På grund härav utsattes en förhandlingsomgång med samtliga landsting i Stockholm i september 1965. Ej heller denna ledde emellertid till något påtagligt resultat.

I november 1965 upptogs överläggningar mellan företrädare för nämnden och landstingen i syfte att klarlägga om förutsättningar förelåg att nå enighet om de ekonomiska villkoren för huvudmannaskapsreformen. Man enades härvid om att framlägga ett gemensamt förslag till normalavtal, innehållande huvuddelen av de bestämmelser, som borde ingå i avtalen med de olika landstingen. Förslaget till normalavtal antogs den 12 januari 1966 av samtliga landsting utom två, vilka båda emellertid senare anslutit sig till detsamma. Nämnden har härefter vid lokala förhandlingar träffat preliminära överenskommelser med samtliga landsting om de särskilda bestämmelser som utöver vad normalavtalet innehåller skall ingå i de lokala avtalen.

Utarbetandet av de lokala avtalen pågår och nämnden beräknar att före sommaren 1966 till Kungl. Maj:t inkomma med samtliga avtal. För att en bedömning av medelsbehovet för budgetåret 1966/67 skall kunna göras och inom föreskriven tid underställas riksdagen, lämnar nämnden en redogörelse för huvuddragen i de med landstingen träffade överenskommelserna och de ekonomiska konsekvenserna av desamma.

Förhandlingarna med storstäderna har inte ännu kunnat slutföras. Nämnden föreslår därför att Kungl. Maj:t utverkar riksdagens bemyndigande att godkänna de avtal, som må träffas med storstäderna, under förutsättning att dessa avtal i tillämpliga delar överensstämmer med dem som träffats med landstingen. Bedömningen av medelsbehovet för nästa budgetår får ske med utgångspunkt från gällande avtal.

Normalavtalet bygger i huvudsak på de allmänna bestämmelser, som låg till grund för riksdagens beslut om mentalsjukvårdsreformen. Vissa tillägg och justeringar har emellertid blivit nödvändiga för att en överenskommelse med landstingen skulle uppnås. Enligt de allmänna bestämmelserna skall de lokala avtalen tillämpas endast t. o. m. utgången av år 1971. I det nu träffade normalavtalet har emellertid en rad väsentliga frågor lösts definitivt.

Normalavtalet har — utöver sedvanligt förbehåll om godkännande av Kungl. Maj:t och de olika landstingen — slutits under förutsättning att vederbörliga avtal före övertagandet träffas med berörda personalorganisationer om att mentalsjukvårdspersonalen skall övergå i landstingens tjänst och om de förpliktelser mot personalen, som landstingen skall ikläda sig, att, om staten efter det avtal slutits med landstingen träffar överenskommelse med storstäderna enligt förmånligare principer än de på vilka normalavtalet grundar sig, de skilda landstingen skall äga påkalla förhandlingar om eventuella konsekvenser härav för landstingens del, samt att om inte nya avtal mellan staten och storstäderna kommer till stånd per den 1 januari 1967, särskilda förhandlingar skall upptas mellan staten och landstingen om konsekvenserna härav.

Enligt normalavtalet skall landstingen den 1 januari 1967 överta huvudmannaskapet för all statens mentalsjukvård, även specialvården av psy-

kopater. De särskilda regler som i de allmänna bestämmelserna givits beträffande specialvården av psykopater och psykiskt sjuka barn — högre investeringsbidrag och särskild beräkningsgrund i fråga om driftbidrag till psykopatvården — har evalverats genom viss uppräknig av antalet vårdplatser för specialvård.

För att klart ange landstingens frihet att lösa organisationen av mentalsjukvården har beteckningen bidragsplan använts i stället för vårdplan och regionvårdplan. Totala antalet vårdplatser i bidragsplanerna har för samtliga landsting fastställts till 19 879 för den egentliga mentalsjukvården och till 4 680 för specialvården eller tillhoppa 24 559. Dessa siffror bygger — med vissa undantag — på det genomsnittliga antalet på statliga mentalsjukhus m. fl. ineliggande patienter från landstingen vid två inventeringstillfällen 1965. Parterna har nämligen ansett det angeläget att redan nu fixera antalet vårdplatser och inte låta det enskilda landstingets bidragsberättigande platser bli beroende av den genomsnittliga beläggningen under 1966. Genom att låsa antalet platser i avtalet kan de skilda landstingen bättre överblicka de ekonomiska konsekvenserna av uppgörelsen. I fråga om specialvården har utöver den nyssnämnda uppräknigen gjorts vissa tillägg, som ansetts motiverade med hänsyn till det beräknade platsbehovet för bl. a. psykopater. Fr. o. m. den 1 januari 1972 skall det totala bidragsberättigande vårdplatsantalet för samtliga landsting ökas, så att det uppgår till sammanlagt 26 000 platser. Fördelningen av de tillkommande 1 441 platserna liksom av de nya vårdplatser för vilka bidrag då ännu ej disponerats skall bestämmas av landstingen gemensamt med beaktande av att varje landsting skall för egentlig mentalsjukvård sammanlagt ha tilldelats vårdplatser motsvarande minst 3 promille av landstingets befolkningstal den 31 december 1971.

Lokala överenskommelser

I enlighet med vad som förutsatts i de allmänna bestämmelserna har nämnden vid lokala förhandlingar träffat avtal om överlåtelse av de statliga sjukhusen med erforderliga markområden. Beträffande några sjukhus, som förutsatts drivas endast övergångsvis, får vederbörande landsting genom nyttjanderättsavtal disponera sjukhuset i stället för att överta detsamma. Staten skall då svara för tillfredsställande reparation och underhåll samt för sådana arbeten på sjukhusfastigheten som påkallas av myndigheter. Hyran fastställs till belopp motsvarande de beräknade underhållsmedlen för sjukhuset. I vissa fall skall tilläggshyra utgå för investering härutöver av staten. Sådana hyresavtal skall träffas i fråga om S:ta Anna sjukhus i Nyköping, Sundby sjukhus i Strängnäs med tillhörande sekundäravdelningar i Ribbingelund och Rosöga, Korsberga centralhem (tillhörande S:t Sigfrids sjukhus), Olofsfors sekundäravdelning (tillhörande Sätters sjukhus) samt Västra Marks sjukhus i Örebro.

De för specialvården avsedda sjukhusen och avdelningarna har med un-

dantag av Vipeholms, Karsuddens och Västra Marks sjukhus övertagits av resp. landsting och, såvida det varit fråga om definitiva vårdplatser, i resp. bidragsplan avräknats från landstingets specialvårdsplatser, oaktat enheten varit avsedd för flera landsting eller varit en rixanstalt. Den slutliga platsfördelningen har nämligen ansetts vara uteslutande en landstingens angelägenhet. Genom den angivna lösningen har landstingen inte bundits i sin planering utan fått möjlighet att fritt pröva den framtida organisationen. Beträffande Salberga nya sjukhus har emellertid en speciallösning måst utformas med hänsyn till att antalet specialvårdsplatser i bidragsplanen för Västmanlands läns landsting (171) är avsevärt lägre än antalet platser vid sjukhuset (500). I uppgörelsen med landstinget har restvärdet å byggnader och utrustning vid sjukhuset fastställts till 31 milj. kr. Detta värde skall amorteras genom erläggande till staten av 8 kr. 50 öre per vård dag vid det nya sjukhuset. De olika landstingen kommer med denna metod att få svara för restvärdet i den omfattning de har patienter på sjukhuset. Restvärdet kommer att vid full beläggning av sjukhuset amorteras på ca 20 år. Nämnden har förutsatt att Västmanlands läns landsting och övriga berörda sjukvårdshuvudmän kommer att snarast söka lösa frågan om en definitiv fördelning av sjukhusets vårdplatser på olika huvudmän.

Vipeholms sjukhus i Lund skall enligt de allmänna bestämmelserna övertas av Malmöhus läns landsting senast den 1 januari 1970. Någon överenskommelse om övertagande vid en tidigare tidpunkt har inte kunnat träffas. De särskilda villkoren i samband med övertagandet har med hänsyn härtill ännu inte diskuterats utan måste bli föremål för senare förhandlingar. Inte heller har frågan om de med Karsuddens sjukhus förknippade problemen kunnat slutbehandlas.

Enligt de lokala överenskommelserna skall vidare följande landsting fr. o. m. den 1 januari 1967 överta statens nuvarande ansvar för driften av vissa av föreningar eller stiftelser ägda institutioner. Stockholms läns landsting övertar ansvaret för Mellansjö skolhem, läkepedagogiska instituten Mikaelgården, Mora Park och Solbergahemmet samt Saltå arbetsskola och Söderhaga skolhem. Södermanlands läns landsting övertar ansvaret för läkepedagogiska institutet Kristoffergården och Sävstaholms skolhem. Kronobergs läns landsting övertar ansvaret för vårdhemmet i Öjaby, Kristianstads läns landsting för Kronprinsessan Victorias kustsanatorium och Västmanlands läns landsting för sjukhemmet i Östa (Solstrimman). Vidare övertar Kopparbergs läns landsting ansvaret för läkepedagogiska instituten Dormsjöskolan och Erik Ersgården. Slutligen övertar Västernorrlands läns landsting ansvaret för vårdhemmet i Skärfsta och Sollefteå vårdhem, som ägs och drivs av landstinget.

Statsbidrag m. m.

För beräkning av upprustningsbidrag till byggnader har parterna enats om en schablonlösning, som innebär att bidragen skall motsvara de be-

lopp som framkommer vid en trettioårig lineär avskrivning 1937—1966 på sådana befintliga vårdpaviljonger och gemensamhetsanordningar, som skall ingå i sjukhusens framtida organisation. Bidragen har beräknats fr. o. m. år för ianspråktagande av nybyggnad samt baserats på ett värde av 55 000 kr. per vårdplats, fördelat med 30 000 kr. på vårdpaviljong och 25 000 kr. på gemensamhetsanordningar. För utrustning har tillämpats en tioårig lineär avskrivning av de belopp staten investerat i utrustning för sjukhusen under budgetåren 1956/57—1965/66. Det sålunda framräknade restvärdet har — med vissa justeringar — dragits från fullvärdet, dvs. platsantalet multiplicerat med 5 000 kr.

Som ett komplement till upprustningsbidragen har i normalavtalet intagits bestämmelser om utbetalande av sådana underhållsmedel för budgetåren 1956/57—1965/66 som inte tagits i anspråk för visst sjukhus under förutsättning att de uppgår till minst 100 000 kr. Underhållsmedel för andra halvåret 1966, som inte disponerats för ett sjukhus skall överlämnas till resp. landsting. Enligt avtalet skall särskild ersättning utgå för rivning av sådana i de lokala avtalen angivna byggnader — dock inte bostäder — som rivs före den 1 januari 1977. Ersättningen skall utgå med belopp motsvarande verkliga nettokostnaden enligt lägsta godtagbara anbud.

Vid de lokala förhandlingarna om markområde för övertagna sjukhus har nämnden — i de fall hela sjukhusområdet ej ansetts erforderligt för det fastställda vårdplatsantalet vid sjukhuset — i vissa fall överenskommit med vederbörande landsting om att med det övertagna sjukhuset skall följa mark, som belöper på samtliga eller ett antal av återstående vårdplatser i landstingets bidragsplan. Härigenom har markbehovet tillgodosetts för sammanlagt ca 16 500 vårdplatser. Staten skall således framdeles lämna bidrag till markkostnaderna för högst 9 500 nya vårdplatser.

Anläggningsbidrag skall utgå med de i de allmänna bestämmelserna angivna beloppen 55 000 kr. och 30 000 kr. Det i punkten 13 i de allmänna bestämmelserna angivna bidraget om högst 20 000 kr. för investeringar i gemensamhetsanordningar, vars kapacitet måste ökas vid en utbyggnad, gäller även vid ianspråktagande av befintliga anordningar med den del av verkliga kostnaden, som hänför sig till tillskottet av platser.

Utöver anläggningsbidrag skall bidrag till köp av erforderlig mark för nya platser m. m. utgå för samtliga kostnader, som är förenade med själva markförvärvet. Detta skall ske i samråd med staten. Däremot skall ersättning inte utgå för särskilda kostnader, som är förknippade med utnyttjandet av marken, t. ex. pålningskostnader o. d. Särskild överenskommelse skall kunna träffas om ersättning för markkostnad, då landsting för nya vårdplatser tar i anspråk mark som befinner sig i dess ägo.

Enligt normalavtalet skall för perioden 1967—1971 i riksstaten upptas 250 milj. kr. för täckande av byggnadsbidrag enligt detta avtal. Beloppen skall anvisas i form av reservationsanslag om 50 milj. kr. för helt budgetår

räknat. Fördelningen av anvisade belopp på landstingen bestämes i en investeringsplan, som fastställs i samråd mellan staten och landstingen. Frågan om storleken av statens årliga medelsanvisning för angivna ändamål efter år 1971 skall upptas till förhandlingar mellan parterna i god tid dessförinnan. De angivna beloppen skall i huvudsak anpassas efter förändringarna i byggnadsstyrelsens byggnadskostnadsindex.

Vid beräkningen av underlaget för driftbidraget skall uppskattningen av personalkostnaderna göras under den förutsättningen, att alla enligt gällande personalplan för varje sjukhus inrättade tjänster varit besatta med placering i näst högsta löneklassen under hela det år, som skall ligga till grund för beräkningen av vårddagkostnaden. På grundval av beräkningar av hur denna regel skulle ha utfallit om den tillämpats på 1963 års kostnader vid de statliga sjukhusen, tillämpas en schablonmetod, som enligt parterna bör leda till det åsyftade resultatet. De verkliga personalkostnaderna skall omräknas, som om lön och övriga förmåner utgått under hela året med de belopp, som gäller eller blir retroaktivt gällande vid 1966 års utgång. De sålunda framräknade personalkostnaderna skall uppräknas med 16 %. Gottgörelsen för pensionskostnader m. m. skall beräknas till 20 % av det sålunda uppräknade beloppet. Ersättning för kostnader för utbildning av mentalsjukvårdspersonal har inlagts i driftbidraget med verkliga beloppet (för år 1966).

Sedan den genomsnittliga vårddagkostnaden framräknats skall resp. landsting erhålla driftbidrag för envar av de i bidragsplanerna upptagna vårdplatserna med 365 gånger det framräknade beloppet, ökat med 25 öre per vårddag för försäkringskostnader. För Norrbottens läns landsting skall en särbestämmelse tillämpas.

Med hänsyn till landstingens kostnader efter huvudmannaskapsreformen har i normalavtalet intagits en föreskrift om ett särskilt årligt bidrag. Denna ersättning skall utgå med ett belopp motsvarande en trettiondedel av 3,25 promille av landstingskommunens invånarantal den 31 december 1966 multiplicerad med 55 000 kr. Bidraget är främst avsett för täckande av avskrivning av överlämnade och av landstingen med statsbidrag uppförda sjukhusbyggnader, men ger övergångsvis även täckning för andra kostnader för landstingen i anledning av reformen. Även detta bidrag skall vara värdebeständigt och anpassas till byggnadsstyrelsens byggnadskostnadsindex.

Så länge staten efter den 1 januari 1967 driver Vipeholms sjukhus, skall staten svara för vårdkostnaderna för på sjukhuset intagna patienter. Å andra sidan skall vederbörande landsting inte äga rätt att uppbära vare sig driftbidrag eller nyssnämnd särskild ersättning för det antal vårdplatser, som motsvarar antalet på sjukhuset per år genomsnittligt intagna patienter från landstingsområdet.

Övertagandet av de statliga sjukhusen kommer att medföra vissa problem med hänsyn till pågående projektering och byggnadsverksamhet. Till

en del har hithörande frågor lösts genom att ett antal landsting träffat särskilda projekteringsavtal med nämnden, varigenom de redan övertagit planering och projektering av byggnadsobjekt vid de statliga mentalsjukhusen. I ett antal fall kommer emellertid vid övertagandet projektering och/eller byggande i statlig regi att pågå. Av praktiska skäl har det ansetts lämpligt att av staten påbörjad ny-, till- eller ombyggnad av visst objekt utan kostnad för landstinget fullföljes av staten. Förutsättningen är dock att entreprenör för byggnadsarbetena antas före den 1 januari 1967. Staten skall då även svara för utrustning som äger samband med sådan byggnadsåtgärd, därest ej annat överenskommes mellan parterna.

Därest landsting på grund av försening får överta byggnadsobjekt, för vilket staten nu beräknas före den 1 januari 1967 anta entreprenör och för vilket anläggnings- och utrustningsbidrag därför ej upptagits, skall särskilda förhandlingar upptas mellan staten och landstinget.

I normalavtalet har vissa centrala frågor — i motsats till vad som förutsattes vid tillkomsten av de allmänna bestämmelserna — lösts definitivt. Hit hör det framtida vårdplatsantalet i bidragsplanerna som fr. o. m. den 1 januari 1972 skall vara sammanlagt 26 000, bestämmelserna för byggnadsbidrag med indexanknytning samt reglerna om ett särskilt årligt bidrag. I övrigt kan de ekonomiska villkoren i avtalet bli föremål för förhandlingar för tid efter 1971.

Kostnadsberäkningar

Med hänsyn till konstruktionen av de statliga bidragen till landstingen är de ekonomiska konsekvenserna av den nu träffade uppställningen i vissa delar svårbedömbara.

Investeringsbidragen beräknas av nämnden till följande totalbelopp.

Anläggningsbidrag, högst	706 585 000
Upprustningsbidrag till byggnader	404 936 000
Ersättning för vissa underhållskostnader	12 000 000
Utrustningsbidrag till nya platser, högst	64 235 000
Upprustningsbidrag till utrustning	34 447 000

Summa, högst kr. 1 222 203 000

Bidragen är beräknade på 26 000 vårdplatser och i kostnadsläget den 1 juli 1962.

Särskilt bidrag till Norrbottens läns landsting för merkostnader vid uppförande av ett nytt sjukhus i Gällivare har ej inräknats i förenämnda kostnader. Inte heller har avdrag gjorts för vissa restvärden, som staten på ett eller annat sätt tillgodogör sig vid bl. a. Ulleråkers sjukhus, S:ta Maria sjukhus och nya Salberga sjukhus. Givetvis kan ej heller f. n. avdrag för restvärden vid Vipeholms och Karsuddens sjukhus beaktas. Totalt torde det komma att röra sig om avdragsposter på 60 à 70 milj. kr.

Kostnaden för staten för köp av mark kan inte nu beräknas, p. g. a. variationer i markpriser samt därför att markbehovet per vårdplats kommer att

variera med hänsyn till lokala förhållanden. För egentlig mentalsjukvård torde markbehovet numera uppgå till högst 400 m² per vårdplats.

Med utgångspunkt i ett beräknat antal vård dagar under 1966 av 8,6 milj. och en uppskattad verklig kostnad av 446,8 milj. kr. kan landstingens driftbidrag för 1967, fränsett avtalad indexberäkning, uppskattas till ca 620 milj. kr., räknat efter $(365 \times 24\,559)$ 8 964 000 vård dagar. Detta innebär en betydande ökning i förhållande till statens hittillsvarande driftkostnader för mentalsjukvården. Den egentliga ökningen av kostnaderna, ca 100 milj. kr., föranleds av det tidigare tillägget om 16 % av personalkostnaderna och av att bidrag utgår till samtliga vårdplatser i bidragsplanerna. I övrigt skall ökningen motsvaras av minskning av statliga utgifter i annan ordning. Detta gäller ersättning för pensioner och andra sociala förmåner samt för försäkringskostnader.

Vid en antagen befolkning inom landstingsområdena av 6,4 milj. inv. kommer grundbeloppet för *det särskilda årliga bidraget* att uppgå till ca 38,1 milj. kr.

Vid beräkningen av bidragen har bortsetts från att driftbidrag och särskilt årligt bidrag inte skall utgå för patienter vid Vipeholms sjukhus så länge detta efter den 1 januari 1967 drivs av staten. Inte heller har hänsyn kunnat tas till de särskilda kostnaderna för rättspsykiatri samt forskning och läkarutbildning, för vilken staten alltjämt skall svara. Slutligen erinrar nämnden om att hittills kostnader för vissa patienter från städerna Stockholm, Göteborg och Malmö bestritts av anslagen till statens mentalsjukhus.

Nämnden föreslår, att för budgetåret 1966/67 på riksstaten upptas två nya *anslag* för bidrag till landstingens mentalsjukvård, nämligen ett reservationsanslag av 25 milj. kr., för anläggnings- och upprustningsbidrag m. m. samt ett förslagsanslag av 335 milj. kr. för övriga bidrag. På hittillsvarande anslag torde medel få beräknas dels för samtliga kostnader för tiden intill den 1 januari 1967, dels för sådana kostnader, som efter nämnda dag alltjämt skall bestridas av staten och för vilka medel inte anvisas i annan ordning.

Departementschefen

Den medicinska utvecklingen har under senare år ställt nya diagnostiska och terapeutiska hjälpmedel till mentalsjukvårdens förfogande, varigenom möjligheten att påverka och förbättra patienternas sjukdomstillstånd starkt ökat.

Denna utveckling har medfört ökade krav på sjukhusens resurser. Ett intensivt upprustningsarbete pågår sedan mitten av 1950-talet. Flera nya sjukhus har uppförts under senare år. Under år 1966 kommer nya vårdenheter för psykiskt sjuka barn och ungdomar vid Ulleråkers resp. S:t Lars sjukhus om 52 vårdplatser vardera att tas i bruk. Samtidigt pågår

betydande om- och nybyggnader vid de äldre sjukhusen. De senare åren har tillkommit sammanlagt ca 3 900 nya vårdplatser, varav drygt hälften som ersättning för äldre vårdplatser. Totalt finns ca 22 700 vårdplatser vid 24 sjukhus.

På personalsidan har avsevärda förstärkningar ägt rum i fråga om all slags vårdpersonal. Under de fem senaste åren har sålunda antalet tjänster ökat med ca 2 100 till ca 13 000. Läkartjänsterna har sedan år 1961 ökat med 61 till 343, vilket innebär en ökning med ca 20 %. Samtidigt har vakanterna ökat med ca 5 %. Antalet verksamma läkare vid mentalsjukhusen har således stigit. I oktober 1965 var 143 av 150 tjänster som överläkare och biträdande överläkare besatta med ordinarie innehavare eller vikarie. Av övriga 193 läkartjänster — främst underläkartjänster — var 117 besatta. I sammanhanget kan nämnas att storstädernas mentalsjukhus i oktober 1965 hade totalt 105 läkartjänster, av vilka 104 uppehölls. Huvudparten av den övriga vårdpersonalen utgörs av skötare. För denna personalgrupp finns sedan 1956 en i det närmaste tvåårig grundutbildning med en årlig utbildningskapacitet av ca 600 elever. För att erhålla tjänst som över-skötare eller förste skötare krävs numera i princip sjuksköterskeutbildning med specialutbildning i mentalsjukvård. Av ca 8 900 tjänster för skötarpersonal var ca 96 % besatta i oktober 1965.

Den personella och materiella upprustning för vilken nu redogjorts har bl. a. gjort det möjligt att i ökad utsträckning utnyttja de nya mediciner och metoder som vetenskapen ställt till förfogande. Man kan numera återställa allt flera patienter till hälsa och arbete. Detta har i sin tur inverkat på vårdarbetets innehåll, organisation och utförande. Tidigare var de aktiva terapeutiska uppgifterna inriktade på och huvudsakligen koncentrerade till de akutintagna patienterna och deras behandling och gav även där begränsade resultat. För de långvarigt sjuka patienterna var man i stort sett inställd på långtidsvård av förvaringskaraktär. De senare årens framsteg har medfört, att man numera för praktiskt taget alla patienter kan ställa förväntningar på tillfrisknande och återgång till ett normalt liv.

Den redovisade utvecklingen har medfört en effektivare vård. Patientomsättningen i genomsnitt för samtliga mentalsjukhus har, räknat efter antalet intagningar i procent av medelbeläggningen, ökat från 57 % år 1955 till ca 100 % år 1965. Den genomsnittliga vårdtiden har således minskats från ca två år till ca ett år. För nyinsjuknade patienter är vårdtiden i regel betydligt kortare, i många fall endast någon eller några månader.

Samtidigt har väntetiden för intagning blivit avsevärt kortare och beläggingsförhållandena väsentligt förbättrade. År 1955 uppgick antalet fastställda vårdplatser vid statens mentalsjukhus till ca 20 900 medan överbeläggningen var 2 840 patienter och antalet exspektanter 1 935. Det fastställda antalet vårdplatser uppgår f. n. till 22 696. Den 1 mars 1965 utgjorde antalet ineliggande patienter 21 208 och antalet exspektanter 943. Det bör

i detta sammanhang nämnas att antalet patientintagningar i genomsnitt uppgår till ca 450 per vecka. En viss överbeläggning förekommer alltjämt på några sjukhus. Differensen mellan antalet fastställda vårdplatser och antalet inneliggande patienter beror på att ett antal paviljonger renoveras med påföljd att alla vårdplatser inte kan beläggas.

Trots den upprustning som skett kvarstår betydande problem att lösa framförallt i fråga om rekrytering och utbildning av vårdpersonal. Långsiktiga personalbehovsprognoser bör utarbetas och rekryterings- och utbildningspolitiken baseras på dessa prognoser. Även på kort sikt bör vissa åtgärder kunna vidtas som ej kräver omfattande utredningar. Hit hör bl. a. en ständigt pågående rationalisering av arbetsformerna inom ramen för vad som ur medicinska synpunkter är lämpligt och möjligt.

För framtiden kan man hoppas på att personell och materiell upprustning i förening med medicinska landvinningar skall kunna medverka till att flera läkare väljer psykiatrin som arbetsfält. I syfte att stimulera forskningen samt öka rekryteringen av läkare har inrättats speciella forskningsavdelningar vid Ulleråkers, S:t Lars och S:t Jörgens sjukhus. Vid två av dessa avdelningar anordnas särskilda vidareutbildningskurser för läkare vid mentalsjukhusen, vilka väntas få en stimulerande inverkan på rekryteringen. Uppdrag har vidare getts åt medicinalstyrelsen och universitetskanslersämbetet att undersöka reglerna om specialistbehörighet för läkare. Härvid prövas även i vad mån den allmänna utbildningsperioden, som skall ingå i specialistutbildningen, obligatoriskt bör innefatta viss tids tjänstgöring inom mentalsjukvård.

Den huvudmannaskapsreform, som nu står inför sitt förverkligande, har länge ansetts vara ett viktigt led i utvecklingen av mentalsjukvården. Tanken på att sammanföra mentalsjukvård och kroppssjukvård till en organisatorisk enhet kom redan på ett tidigt stadium in i den allmänna sjukvårdsdiskussionen. Ett resultat härav utgör de psykiatriska klinikerna som inrättats i anslutning till flertalet centrallasarett.

Jag vill också erinra om att Kungl. Maj:t denna dag beslutat att genom proposition föreslå riksdagen, att den psykiatriska sjukvården fr. o. m. den 1 januari 1967 i princip skall regleras av sjukvårdslagen såsom fallet är med kroppssjukvården. Begreppet mentalsjukhus försvinner. Särbestämmelser för psykiatrisk vård skall endast avse möjligheten att i noga specificerade fall bereda den sjuke vård mot hans vilja. För den som frivilligt söker sjukhusvård för psykisk sjukdom skall inga andra lagregler än sjukvårdslagens gälla.

Efter förhandlingar mellan företrädare för inrikesdepartementet och svenska landstingsförbundet träffades år 1963 ett principavtal med vissa allmänna bestämmelser om landstingens övertagande av mentalsjukvården, vilka skulle ligga till grund för lokala avtal mellan staten och de enskilda landstingen.

På grundval av principavtalet framlades för riksdagen prop. 1963: 171 angående landstingskommunernas övertagande av statens mentalsjukvård m. m. I propositionen framhölls, att de medicinska och sjukvårdsorganisatoriska brister som mentalsjukvården lider av kommer att kvarstå så länge den förblir en sjukvård utan samhörighet med övrig sjukvård. Utan en samordning kommer en olycklig gränsdragning mellan somatisk och psykisk sjukvård att bestå. Ett tillfredsställande vårdresultat har som sin viktigaste förutsättning full likställdhet mellan kroppssjukvård och mentalsjukvård. En sådan samordning av slutna och öppna mentalsjukvård, samt av mentalsjukvård och kroppssjukvård kräver en gemensam förvaltning och planläggning av hela vårdområdet. Slutmålet bör vara att de båda vårdområdena smälter samman inom en och samma sjukvårdsorganisation.

Sedan riksdagen godkänt propositionen fick en särskild förhandlingsnämnd, statens nämnd för förhandlingar med kommuner, i uppdrag att på grundval av de allmänna bestämmelserna föra förhandlingar med landstingen om villkoren för övertagandet. Det har varit förenat med betydande svårigheter att nå fram till en slutlig uppgörelse med landstingen. Först efter nya centrala förhandlingar mellan representanter för nämnden och landstingen har parterna enats om ett s. k. normalavtal.

Det är därför med tillfredsställelse man nu kan konstatera, att förhandlingsnämnden och landstingen kommit till en uppgörelse så att reformen kan genomföras vid den tidpunkt som angavs av 1963 års riksdag. På basis av normalavtalet har preliminära överenskommelser kunnat träffas med varje särskilt landsting om övertagande av de statliga mentalsjukhusen, om markfrågorna samt om anläggnings- och upprustningsbidrag m. m. De överenskommelser som träffats bygger i väsentliga delar på de allmänna bestämmelserna i den förenämnda propositionen. I vissa avseenden innebär de emellertid ändringar av dessa. Jag avser i det följande att närmare redogöra för huvudpunkterna i överenskommelserna och de ekonomiska konsekvenserna för staten av dessa.

Enligt normalavtalet övertar landstingen såsom förutsattes i de allmänna bestämmelserna den av staten drivna mentalsjukvården fr. o. m. den 1 januari 1967. Landstingen övertar vidare vid samma tidpunkt ansvaret för driften av vissa enskilda institutioner, bl. a. särskolor och vårdhem samt de s. k. läkepedagogiska instituten, till vilka statsbidrag f. n. utgår enligt särskilda avtal. Även psykopatvården, som enligt de allmänna bestämmelserna förutsattes övergå senast den 1 januari 1970, kommer att övertas av landstingen samtidigt med mentalsjukvården i övrigt.

De lokala överenskommelserna innebär att landstingen med vissa undantag övertar inom resp. landstingsområden befintliga mentalsjukhus med erforderliga markområden. Beträffande ett fåtal sjukhus — bl. a. S:ta Anna i Nyköping, Sundby i Strängnäs och Västra Mark i Örebro — som bibehålls endast övergångsvis, skall dock träffas hyresavtal. Hyran skall utgöras av

det årliga belopp staten beräknar för underhåll av sjukhusen. I vissa fall skall därjämte erläggas tilläggshyra som baseras på de ytterligare investeringar staten gör. I fråga om övertagandet av Karsuddens och Vipeholms sjukhus har någon definitiv lösning ännu inte uppnåtts.

I normalavtalet har bidragsplaner fastställts, som omfattar 19 879 vårdplatser för den egentliga mentalsjukvården och 4 680 för specialvården, dvs. vården av psykiskt sjuka med tuberkulos, psykiskt sjuka barn, särskilt farliga psykiskt sjuka, psykopater, vissa psykiskt efterblivna samt epileptiker. Statsbidrag skulle alltså utgå till sammanlagt 24 559 platser. Dessa siffror grundar sig med vissa undantag på antalet inneliggande patienter från landstingen vid inventeringar under år 1965 och inte på den genomsnittliga beleggningen år 1966 såsom förutsattes i de allmänna bestämmelserna. Fr. o. m. år 1972 skall bidragsplanerna omfatta 26 000 platser. Genom att redan nu fixera vårdplatsantalet kan de enskilda landstingen få en bättre överblick över de ekonomiska konsekvenserna av uppgörelsen. Vissa för landstingen förmånliga särbestämmelser om bidrag till vård av psykopater och psykiskt sjuka barn har ersatts av en motsvarande uppräknig av platsantalet för specialvården.

Anläggningsbidrag till vårdplatser vid helt nya sjukhus skall räknat efter prisläget den 1 juli 1962 utgå med 55 000 kr. per plats samt till nya vårdplatser vid befintliga sjukhus med 30 000 kr. per plats jämte högst 20 000 kr. per plats för gemensamhetsanordningar. Beloppen är indexanknutna och överensstämmer med de bidragsbelopp som finns angivna i de allmänna bestämmelserna.

Bidrag skall vidare enligt normalavtalet och de allmänna bestämmelserna utgå för köp av mark för nya platser med belopp som täcker samtliga kostnader för själva förvärvet. I de lokala överenskommelserna har markbehovet för ca 16 500 platser tillgodosetts genom överlåtelse av mark vid befintliga sjukhus. Bidrag till markköp skall således lämnas för högst ca 9 500 vårdplatser.

Till upprustning av befintliga sjukhus skall utgå bidrag med belopp som motsvarar vad som angetts i de allmänna bestämmelserna. Man har därvid tillämpat en schablonlösning som innebär att bidrag skall utgå med de belopp som räknas fram vid en trettioårig avskrivning åren 1937—1966 med en trettiondel varje år av sådana vårdpaviljonger och gemensamhetsanordningar som skall ingå i sjukhusets framtida organisation. Utgångsvärdet på byggnaderna har ansetts vara 55 000 kr. per avtalad vårdplats, varav 30 000 kr. per plats vid vårdpaviljong och 25 000 kr. per plats vid gemensamhetsanordningar. Som exempel kan nämnas att varje sådan plats vid en vårdpaviljong byggd år 1957 skall avskrivas med tio trettiondelar av 30 000 kr., bortsett från gemensamhetsanordningar. Detta innebär att bidrag utgår med 10 000 kr. per plats i ett sådant fall. Utöver upprustningsbidragen kommer underhållsmedel som inte tagits i anspråk för visst

sjukhus och som uppgår till minst 100 000 kr. att utbetalas till landstinget. För rivning av byggnader skall utgå ersättning med verkliga kostnaden.

För utrustning av nya vårdplatser beräknas bidraget efter 5 000 kr. per plats vid nya sjukhus.

För förnyelse av utrustning utgår man från ett bidragsunderlag av 5 000 kr. multiplicerat med det överenskomna platsantalet vid befintliga sjukhus. Härifrån görs ett visst avdrag som grundar sig på en avskrivning med en tiondel årligen av de medel som staten investerat i utrustning vid varje särskilt sjukhus under budgetåren 1956/57—1965/66.

Till kostnaderna för driften av mentalsjukvården skall enligt de allmänna bestämmelserna utgå bidrag av statsmedel med belopp, som i princip baserar sig på den genomsnittliga vårddagkostnaden vid de av staten drivna sjukhusen året före övertagandet. I vårddagkostnaden ingår främst personalkostnaderna. Vid beräkningen av dessa skulle man enligt de allmänna bestämmelserna utgå ifrån att samtliga tjänster varit besatta med placering i näst högsta löneklassen. I normalavtalet har i stället en schablonmetod använts. De verkliga personalkostnaderna omräknas som om lön och övriga förmåner utgått under hela året med de belopp som gäller vid 1966 års utgång och det sålunda framräknade beloppet uppräknas med 16 %. Denna metod har av parterna ansetts leda till det i de allmänna bestämmelserna åsyftade resultatet. Gottgörelsen för pensionskostnader m. m. beräknas till 20 % av den på så sätt framräknade personalkostnaden. Ersättning för utbildning av mentalsjukvårdspersonal inräknas i driftbidraget med verkliga kostnaden för år 1966. Till den genomsnittliga vårddagkostnaden läggs en ersättning med 25 öre per vårddag för försäkringskostnader, bl. a. brandförsäkringsavgifter.

I normalavtalet har som nämnts införts ett särskilt årligt bidrag som inte finns med i de allmänna bestämmelserna. Det årliga bidraget har ansetts skäligt med hänsyn till landstingens kostnader efter huvudmannaskapsreformens genomförande och är avsett främst att täcka avskrivning av sjukhusbyggnader för år 1967 och senare år men ger till en början även ersättning för andra kostnader. Enligt normalavtalet skall bidraget utgå med ett belopp per år som motsvarar en trettiondel av anläggningsbidraget — 55 000 kr. — multiplicerat med 3,25 promille av vederbörande landstingskommuns invånarantal den 31 december 1966. Bidraget är indexreglerat. För en landstingskommun med ca 300 000 invånare innebär detta ett årligt bidrag med inemot 2 milj. kr. enligt 1965 års kostnadsläge.

De allmänna bestämmelserna avsågs i fråga om de ekonomiska villkoren tillämpas t. o. m. år 1971. Förhandlingar skulle upptas i sådan tid att nya överenskommelser kunde träda i kraft den 1 januari 1972. I normalavtalet har emellertid flera väsentliga frågor lösts definitivt. Som redan nämnts hör hit bl. a. det framtida platsantalet i bidragsplanerna, vilket efter denna tidpunkt skall uppgå till 26 000, samt reglerna om anläggningsbidrag, vilka

också i framtiden skall utgå med i avtalet angivna belopp med indexan-knytning. Även det särskilda årliga bidraget skall utgå i fortsättningen. Övriga ekonomiska villkor i avtalet kan bli föremål för förhandlingar för tiden efter år 1971.

De överenskommelser som träffats med landstingen anser jag i stort sett ligga i linje med principerna i 1963 års riksdagsbeslut. Vissa justeringar av då förutsatta ersättningar har varit nödvändiga för att kunna komma fram till en slutlig uppgörelse. Å andra sidan har förenklade regler åstad-kommit som kommer att innebära ett underlättande av de nya förhand-lingar som skall äga rum efter femårstidens utgång. Jag tillstyrker att upp-görelsen godtas. Förhandlingsnämnden avser att under våren 1966 till Kungl. Maj:t inkomma med slutliga avtal, som skall utarbetas på grundval av de preliminära överenskommelserna. Med hänsyn till de ändringar av de allmänna bestämmelserna som överenskommit föreslår jag, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att godkänna avtalen.

Jag vill erinra om att en av de allmänna förutsättningarna för normal-avtalet är att vederbörliga avtal före landstingens övertagande av mental-sjukvården träffas med berörda personalorganisationer om att mentalsjuk-vårdspersonal skall övergå i landstingens tjänst och om de förpliktelser mot personalen, som landstingen skall ikläda sig.

Såsom förhandlingsnämnden framhållit är det svårt att närmare beräkna kostnaderna för mentalsjukvårdsreformen. Vad beträffar investeringsbi-dragen (inkl. utrustningsbidrag m. m.) uppskattar nämnden totalkostnaden för 26 000 vårdplatser till sammanlagt i runt tal 1,2 miljarder efter kost-nadsläget den 1 juli 1962.

Enligt normalavtalet skall för hela perioden 1967—1971 anvisas anslag för investeringsbidrag — utom utrustningsbidrag — med sammanlagt 250 milj. kr. eller med 50 milj. kr. för varje år. För senare hälften av budget-året 1966/67 bör enligt nämnden anvisas hälften av detta belopp eller 25 milj. kr.

Driftbidraget för år 1967 beräknar nämnden — med hänsyn till det över-enskomna platsantalet av 24 559 vårdplatser — till ca 620 milj. kr. Därvid har hänsyn ej tagits till kommande lönehöjningar. Den egentliga ökningen kan uppskattas till ca 100 milj. kr. och föranleds väsentligen av den förut an-givna schablonmässiga beräkningen av personalkostnaden samt av att bi-drag utgår för samtliga vårdplatser i bidragsplanerna.

Det särskilda årliga bidraget — för avskrivning av sjukhusbyggnader framdeles — kommer enligt nämnden vid en antagen befolkning inom lands-tingsområdena av 6,4 milj. invånare att utgå med ett grundbelopp av ca 38 milj. kr. per år.

Förhandlingsnämnden föreslår, att för budgetåret 1966/67 för investe-ringsbidrag — utom utrustningsbidrag — upptas ett reservationsanslag av 25 milj. kr samt för övriga bidrag ett förslagsanslag av 335 milj. kr.

Mot nämndens uppskattning av medelsbehovet för nästa budgetår har jag ingen erinran. Jag avser att i det följande föreslå medelsanvisningar med de föreslagna beloppen under två nya anslag, Bidrag till anordnande av kliniker för psykiskt sjuka m. m. samt Bidrag till driften av kliniker för psykiskt sjuka m. m.

Slutligen vill jag erinra om att förhandlingsnämnden har i uppdrag att förhandla med städerna Stockholm, Göteborg och Malmö om villkoren för dessa städers huvudmannaskap för mentalsjukvård. Dessa förhandlingar har ännu inte kunnat slutföras. Jag föreslår att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att godkänna de avtal som kan träffas med nyssnämnda städer på villkor att avtalen i tillämpliga delar överensstämmer med de preliminära överenskommelser som träffats med landstingen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna avtal med landstingen samt med Stockholm, Göteborg och Malmö om deras huvudmannaskap för mentalsjukvård m. m. enligt av mig i det föregående angivna grunder.

II. Anslag för budgetåret 1966/67

1. Statens mentalsjukhus: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	239 300 000	266 221 883
1965/66	316 000 000	
1966/67 (förslag)	180 000 000	

Den statliga mentalsjukvården omfattar 24 egentliga mentalsjukhus och fyra sjukhus för psykiskt efterblivna. Det sammanlagda antalet fastställda vårdplatser utgör ca 22 600. Vid sjukhusen finns inrättade ca 13 000 tjänster, varav ca 350 läkartjänster.

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 39 776 000 kr.

Personalförändringar

A. Nya vårdplatser

Egentliga mentalsjukhus:

1. Läkarpersonal:

	Ökn. el. minskn.
1 bitr. överläkare Ae 27	+ 45 684
avlöningsförstärkning	+ 13 200
4 underläkare Ae 23	+ 147 216
avlöningsförstärkning	+ 48 000

	Ökn. el. minskn.
2. Sjukvårdspersonal:	
a) Central sjukvårdspersonal:	
1 kurator Ae 15	+ 22 860
2 överskötare Ae 14	+ 43 248
3 avdelningsbiträden högst Ae 5	+ 39 744
b) Sjukvårdspersonal på vårdavdelningar:	
5 skötare Ao 12	+ 96 540
4 skötare Ae 12	+ 77 232
1 avdelningsbiträde högst Ae 5	+ 13 248
B. Befintliga vårdplatser	
<i>Egentliga mentalsjukhus:</i>	
3. Läkarpersonal m. fl.:	
1 sjukhusdirektör Be 1	+ 53 928
7 bitr. överläkare Ao 27	+ 317 244
avlöningsförstärkning	+ 92 400
Minskning med 7 förste läkare Ao 25	- 284 172
avlöningsförstärkning	- 84 000
5 bitr. överläkare Ae 27	+ 227 808
avlöningsförstärkning	+ 66 000
1 förste läkare Ae 25	+ 40 272
avlöningsförstärkning	+ 12 000
16 underläkare Ae 23	+ 580 392
avlöningsförstärkning	+ 192 000
10 psykologer Ae 25	+ 405 720
4. Sjukvårdspersonal:	
a) Central sjukvårdspersonal:	
8 förste föreståndare Ao 21	+ 262 680
15 föreståndare Ao 16	+ 372 456
Minskning med 1 överskötare Ao 14	- 21 624
1 förste laboratorieassistent Ae 14	+ 21 624
6 röntgenassistenter Ae 12	+ 116 868
10 laboratorieassistenter Ae 12	+ 194 100
b) Sjukvårdspersonal på vårdavdelningar:	
20 skötare Ao 12	+ 398 544
18 skötare Ae 12	+ 357 864
100 avdelningsbiträden högst Ae 5	+ 1 324 800
c) Personal för arbets- och sysselsättningsterapi:	
20 arbetsterapeuter Ae 10	+ 348 336
d) Kuratorer:	
1 kurator Ae 17	+ 25 620
10 kuratorer Ae 15	+ 230 664
e) Sjukgymnaster	
10 sjukgymnaster Ae 15	+ 231 708
<i>Mentalsjukhus för psykiskt efterblivna:</i>	
5. Läkarpersonal m. fl.:	
1 bitr. överläkare Ao 27	+ 45 048
avlöningsförstärkning	+ 22 200
Minskning med 1 förste läkare Ao 25	- 40 272
avlöningsförstärkning	- 12 000
1 bitr. överläkare Ae 27	+ 45 048
avlöningsförstärkning	+ 22 200
Minskning med 1 underläkare Ae 23	- 35 952
avlöningsförstärkning	- 12 000
1 förste läkare Ae 25	+ 40 272
avlöningsförstärkning	+ 12 000
4 psykologer Ae 25	+ 161 088
1 psykolog Ae 21	+ 32 148
6. Sjukvårdspersonal:	
a) Central sjukvårdspersonal:	
2 förste föreståndare Ao 21	+ 64 296
1 personalföreståndare Ao 17	+ 25 620

	Ökn. el. minskn.
1 bitr. personalföreståndare Ae 15.....	+ 22 860
1 laboratorieassistent Ae 12.....	+ 19 308
1 tandsköterska Ag 7.....	+ 14 652
1 avdelningsbiträde högst Ae 5.....	+ 13 248
b) Sjukvårdspersonal på vårdavdelningar:	
46 skötare Ae 12.....	+ 888 168
Minskning med 9 barnsköterskor Ae 8.....	- 139 104
33 avdelningsbiträden högst Ae 5.....	+ 437 184
c) Personal för arbets- och sysselsättningsterapi:	
2 förste yrkesmästare Ae 13.....	+ 40 824
11 förste skötare Ae 13.....	+ 224 532
5 skötare Ae 12.....	+ 96 540
5 arbetsterapeuter Ae 10.....	+ 86 040
1 avdelningsbiträde högst Ae 5.....	+ 13 248
d) Personal för familjevård och hjälpverksamhet:	
1 förste skötare Ae 13.....	+ 20 412
e) Kuratorer:	
2 kuratorer Ae 17.....	+ 51 240
f) Lärarpersonal:	
5 rektorer Ao 23.....	+ 179 760
Samlliga mentalsjukhus:	
7. Kontorspersonal:	
4 assistenter Ao 13.....	+ 82 692
21 kansliskrivare Ao 11.....	+ 390 408
1 kontorist Ao 9.....	+ 16 260
56 kanslibiträden Ae 7.....	+ 827 832
Minskning med 23 kontorister Ao 9.....	- 382 116
8. Ekonomipersonal:	
a) Personal i verkstäder och arbetsalar:	
2 ekonomibiträden högst Ae 5.....	+ 27 324
b) Tvättpersonal:	
4 ekonomibiträden högst Ae 5.....	+ 52 992
Minskning med 1 tvättföreståndare Ao 14.....	- 21 624
Minskning med 1 bitr. tvättföreståndare Ao 9.....	- 16 260
Minskning med 1 maskintvättare Ao 9.....	- 16 260
Minskning med 1 maskintvättare högst Ae 9.....	- 15 456
Minskning med 8 ekonomibiträden högst Ae 5.....	- 105 984
c) Övrig ekonomipersonal:	
4 vaktmästare högst Ae 9.....	+ 61 824
10 överstädare Ae 8.....	+ 154 560
4 telefonister Ae 7.....	+ 58 608
2 ekonomibiträden högst Ae 5.....	+ 26 496
C. Mogårdshemmet	
9. Icke ordinarie personal:	
1 arbetsledare Ae 19.....	+ 28 704
1 kurator Ae 17.....	+ 25 620
2 vårdare Ae 11.....	+ 36 504
D. Annetorpshemmet	
10. Icke ordinarie personal:	
1 assistent Ae 15.....	+ 22 860
1 förste skötare Ae 13.....	+ 20 412
3 skötare Ae 12.....	+ 57 924
1 kanslibiträde Ae 7.....	+ 14 652
Minskning med 1 kansliskrivare Ae 11.....	- 18 252
E. Rättspsykiatriska stationer	
11. Läkarpersonal:	
1 överläkare Bo 1.....	+ 53 928
avlöningsförstärkning.....	+ 15 000
hyresersättning.....	+ 4 200

		Ökn. el. minskn.
1 bitr. överläkare Ao 27.....	+	45 048
avlöningsförstärkning.....	+	13 200
12. Sjukvårdspersonal:		
2 kuratorer Ae 17.....	+	51 240
13. Kontorspersonal:		
2 kanslibiträden Ae 7.....	+	29 304
Tjänsteförändringar m. m.		
14. Vikarier m. m.	+	1 347 256
15. Extra arbetskraft.....	+	500 000
16. Vissa arvodesfrågor.....	+	425 000
Löneomräkning.....		+27 593 292
		+39 776 000

Motiv

Det fastställda antalet vårdplatser vid de statliga mentalsjukhusen uppgår till 22 696. Den 1 mars 1965 utgjorde antalet inneliggande patienter 21 208 och antalet expektanter 943. Differensen mellan antalet fastställda vårdplatser och antalet inneliggande patienter beror på att ett antal vårdpaviljonger renoveras, med påföljd att alla vårdplatser inte kan utnyttjas. Renoveringar och ombyggnad av äldre paviljonger kommer att medföra en viss nedskärning av antalet vårdplatser. Beläggningen av Mellringe och Hälsinge sjukhus innebär att man vid de statliga mentalsjukhusen med patienter från Örebro och Gävleborgs län kunnat genomföra nedskärningar av vårdplatsantalet och inskränkningar i personalstaten.

Den allt mera framträdande strukturförändringen i åldershänseende beträffande långtidsvårdsklientelet utgör ett bland skälen för personalförstärkning vid många sjukhus. Till en del är åldringarna på mentalsjukhusen kroniskt sjukhusvårdsbehövande, men i allt större omfattning är de tämligen nyinsjuknade, ofta kroppsligt starkt nerkomna och somatiskt sjuka, som är tungskötta och personalkrävande. Det är nödvändigt att mentalsjukhusen får väsentligt bättre möjligheter än hittills att tillgodose detta ökande vårdbehov för svårskötta åldringar. Vid mentalsjukhusen bör därför organiseras särskilda somatiskt geriatrika långtidsvårdsenheter.

Medicinalstyrelsen har anmodat sjukhusen att företa inventeringar av beläggningen med syfte att klarlägga de olika patientkategoriernas speciella vårdbehov samt att omorganisera vårdenheterna så att en mera rationellt utformad och väsentligt bättre fungerande sjukvård än nu ernås. Bl. a. kräver rehabiliteringsverksamheten vid sjukhusen, inom ramen för arbetsterapi och skyddad sysselsättning, en betydligt fastare organisation och ledning än hittills för att kunna bli ett effektivt led i den medicinska och sociala behandlingen av de sjuka. En dylik omorganisation förutsätter fortsatt personell upprustning. Medicinalstyrelsen anser det sålunda nödvändigt att väsentligt öka antalet läkartjänster samt förse läkarna med kompetenta hjälpkrafter.

1. För att den nya forskningsavdelningen vid *S:t Jörgens sjukhus* skall

erhålla samma antal läkartjänster som motsvarande avdelningar vid Ulleråkers och S:t Lars sjukhus bör inrättas en tjänst som biträdande överläkare och fyra tjänster som underläkare.

2. Vid *Restads sjukhus* beräknas nybyggnad av medicinskt centrum med öppen mottagning vara färdigställd i slutet av år 1966. Samtidigt uppförs en ny vårdpaviljong, MK 1. I samband härmed bör inrättas en tjänst för kurator, två tjänster för överskötare, nio tjänster för skötare samt fyra tjänster för avdelningsbiträde.

3. Vid *Birgittas sjukhus* är platserna fördelade på två avdelningar med omkring 400 vårdplatser vardera med en överläkare som chef samt en avdelning med 351 vårdplatser med en biträdande överläkare som sjukvårdsläkare. Vidare finns en vårdavdelning om 30 platser för somatiskt sjuka patienter. Det är angeläget att inrätta ytterligare minst två sjukvårdsläkaravdelningar. Medicinalstyrelsen föreslår därför inrättande av två tjänster för biträdande överläkare — varvid en befintlig tjänst för förste läkare kan indras — samt en tjänst för underläkare i första hand för den somatiska vårdavdelningen.

Vid *Falbygdens sjukhus* bedrivs en mycket intensiv sjukvård med korta vårdtider för patienterna. Medelvårdtiden för nyintagna är omkring fem veckor och patientomsättningen var senaste året över tre patienter per vårdplats. För att om möjligt ytterligare intensifiera vården erfordras främst ett ökat antal läkartjänster. Vid sjukhuset bör därför inrättas två underläkartjänster för den psykiatriska vården samt en underläkartjänst för den nya alkoholistvårdsenheten.

Vid *Ulleråkers sjukhus* föreslås en ny underläkartjänst för den nya alkoholistvårdsenheten.

Frösö sjukhus — som endast har tre sjukvårdsläkaravdelningar — bör för att möjliggöra en rationell sjukvård få ytterligare en sjukvårdsläkaravdelning. Styrelsen föreslår därför inrättande av en tjänst för biträdande överläkare.

Furunäsets sjukhus har endast tre sjukvårdsläkare och bör tillföras ytterligare en tjänst för biträdande överläkare. Den stora arbetsbelastningen för läkarna motiverar en underläkartjänst avsedd främst för en somatisk vårdavdelning.

Gullberna sjukhus bör omorganiseras och få ytterligare personal, bl. a. läkare. Medicinalstyrelsen föreslår inrättande av en tjänst för biträdande överläkare, varvid en befintlig tjänst för förste läkare kan indras, samt två tjänster för underläkare. För hjälpverksamheten och familjevården föreslås en ny tjänst för förste läkare.

Mariebergs sjukhus får en särskild somatisk vårdavdelning då vårdpaviljong M 1 är färdigrenoverad. En underläkartjänst bör inrättas för att främst biträda överläkaren för den somatiska vården.

Vid *Psykiatriska sjukhuset* beräknas ombyggnadsarbetena vara avslutade hösten 1965, då sjukhuset får sammanlagt 261 vårdplatser fördelade

på två sjukvårdsläkaravdelningar, varav den ena har en och den andra två underläkare. Omsättningen vid sjukhuset är stor. Ett stort antal åldringar är inte vårdnadsberättigade vid Stockholms stads mentalsjukhus utan är hänvisade till Psykiatriska sjukhuset med dess begränsade resurser, vilket också medfört speciella svårigheter. Medicinalstyrelsen föreslår att en tjänst för underläkare inrättas.

Vid *S:ta Annas sjukhus* har två förste läkartjänster och underläkartjänsten icke kunnat tillsättas. För att bereda överläkaren avlastning i arbetsbördan föreslår medicinalstyrelsen att den ena tjänsten som förste läkare byts ut mot en tjänst som biträdande överläkare.

S:ta Gertruds sjukhus har endast fyra sjukvårdsläkaravdelningar. Medelbeläggningen per läkartjänst uppgick 1964 till 101,1, men torde i realiteten legat betydligt högre, enär flera av de underordnade läkartjänsterna varit obesatta. Sjukhusets upptagningsområde saknar psykiatrisk lasarettsklinik inom områdets norra del, vilket medför att sjukhuset även får ta emot ett stort neurosklientel. Sjukhuset bör tillföras ytterligare två tjänster för underläkare.

Vid *S:ta Maria sjukhus* bör nuvarande fyra sjukvårdsläkaravdelningar ökas med minst en för att minska antalet patienter per avdelning samt öka differentieringen. En tjänst som biträdande överläkare samt en underläkartjänst, företrädesvis för den somatiska vårdavdelningen, bör inrättas.

Vid *S:t Olofs sjukhus* är en läkartjänst med huvudsaklig uppgift att handha den öppna vården motiverad för att minska trycket på sjukhusets fåtaliga vårdplatser. En tjänst som biträdande överläkare bör därför inrättas.

Sidsjöns sjukhus bör uppdelas på fyra sjukvårdsläkaravdelningar och en tjänst för biträdande överläkare inrättas, varvid en tjänst som förste läkare kan indras. För den somatiska vården erfordras en tjänst som underläkare.

Vid *Säters sjukhus* krävs en utökning med en underläkartjänst för den somatiska vårdavdelningen.

Umedalens sjukhus har endast två sjukvårdsläkaravdelningar. Dessa bör uppdelas och två tjänster som biträdande överläkare inrättas, varvid två tjänster som förste läkare kan indras. Vidare bör inrättas en tjänst som underläkare, avsedd i huvudsak för somatisk vård.

Sundby sjukhus har endast två överläkaravdelningar, varav blott den ena har biträdande överläkare. En tjänst som biträdande överläkare bör inrättas, varvid en tjänst som förste läkare kan indras.

Vid *Karsuddens sjukhus* bör en tjänst som sjukhusdirektör inrättas så att sjukhusets överläkare odelat kan ägna sin tid åt patienterna.

Medicinalstyrelsen föreslår vidare, att en psykologtjänst inrättas vid ett vart av *Birgittas*, *Falbygdens*, *Frösö*, *Furunäsets*, *Gullberna*, *Mariebergs*, *S:ta Gertruds*, *S:t Sigfrids*, *Sundby* och *Säters* sjukhus.

4. a) Medicinalstyrelsen föreslår, att en tjänst som förste föreståndare inrättas vid ett vart av *Falbygdens*, *Frösö*, *Furunäsets*, *Gullberna*, *Källshagens*, *Sidsjöns*, *Sundby* och *S:t Jörgens* sjukhus.

Vid bifall till förslaget om inrättande av tjänster för biträdande överläkare bör inrättas tjänster som föreståndare vid de nya sjukvårdsavdelningarna vid ett vart av *Furunäsets*, *Gullberna*, *S:ta Anna*, *S:ta Maria*, *Sundby* och *Sidsjöns* sjukhus. Vid *Birgittas*, *Umedalens* och *Frösö* sjukhus föreslås inrättande av två tjänster som föreståndare vid varje sjukhus.

Vid *S:t Sigfrids* sjukhus bör en tjänst för föreståndare inrättas vid biträdande överläkarens avdelning.

För att höja den nattliga beredskapen, särskilt vid de större sjukhusen med stor nattintagning av ofta mycket svårt sjuka patienter, föreslås inrättande av en tjänst som föreståndare (chef för nattpersonalen) vid vart och ett av *Ulleråkers* och *S:t Lars* sjukhus. Vid *Ulleråkers* sjukhus kan därvid indras en tjänst som överskötare (nattjänst).

Beträffande personal vid *medicinskt centrum* föreslås ytterligare tjänster som röntgenassistenter i första hand en vid vart och ett av *Ulleråkers*, *S:t Lars* och *S:t Jörgens* sjukhus. Därutöver föreslås ytterligare tre tjänster som röntgenassistenter att vid behov insättas på övriga större sjukhus.

Beträffande laboratoriepersonal föreslår medicinalstyrelsen en tjänst som förste laboratorieassistent vid *S:t Lars* sjukhus samt en tjänst som laboratorieassistent vid vart och ett av *Gullberna*, *S:t Sigfrids* och *Ulleråkers* sjukhus. Med hänsyn till att påbörjad omorganisation, särskilt tillkomsten av somatiskt-geriatriska vårdenheter, sannolikt kommer att medföra behov av personalförstärkning å laboratorierna, föreslås att ytterligare tre tjänster såsom laboratorieassistent ställs till medicinalstyrelsens förfogande.

För EEG-verksamheten erfordras personalförstärkning med en tjänst som laboratorieassistent med huvudsaklig uppgift att handha EEG- och EKG-undersökningar vid vart och ett av *Falbygdens*, *Gullberna*, *S:t Olofs* och *Sidsjöns* sjukhus.

För arvoden till farmaceutisk personal har styrelsen beräknat 100 000 kr. under anslagsposten till avlöningar åt övrig icke-ordinarie personal.

4. b) För *omorganisation* på vissa sjukhus krävs inrättande av 38 tjänster för skötare vid följande sjukhus, nämligen *Birgittas* (6 tjänster), *Furunäsets* (11 tjänster), *Gullberna* (13 tjänster) och *S:t Lars* sjukhus (8 tjänster).

Vid *Birgittas sjukhus* är en sociopatavdelning med 24 vårdplatser under organisation och härför erfordras en förstärkning med tre skötartjänster. Samma är fallet i fråga om en åldringsvårdsenhet med två avdelningar om 64 vårdplatser. För inrättande av en somatisk vårdavdelning med 30 vårdplatser och en psykiatrisk rehabiliteringsavdelning med 22 vårdplatser vid *Furunäsets sjukhus* föreslås inrättande av fem resp. sex skötartjänster. Vid *Gullberna sjukhus* kräver anordnandet av en geriatrisk vårdenhet med minst två vårdavdelningar en förstärkning med 13 skötartjänster. En planerad sociopatvårdenhet med ca 100 vårdplatser vid *S:t Lars sjukhus* erfordrar åtta nya skötartjänster.

Ett otillräckligt antal avdelningsbiträdestjänster medför alltså att sjuk-

vårdsutbildad personal måste utföra mindre kvalificerade göromål. Ca 140 vårdavdelningar saknar helt avdelningsbiträde. Styrelsen hemställer, att 100 tjänster som avdelningsbiträde inrättas.

4. c) En ökad insats av kvalificerad personal för arbets- och sysselsättningsterapi krävs. I princip bör varje sjukvårdsläkaravdelning ha en utbildad arbetsterapeut med uppgift att organisera och leda terapin. Medicinalstyrelsen föreslår därför inrättandet av en tjänst som arbetsterapeut alternativt förste skötare vid vart och ett av *Gullberna*, *Psykiatriska*, *Ryhovs*, *S:ta Anna*, *S:t Lars*, (forskningsavdelningen), *S:ta Maria*, *S:t Olofs*, *Sundby*, *Säter* och *Ulleråkers* (forskningsavdelningen) sjukhus samt två tjänster som arbetsterapeut, alternativt förste skötare, vid *Birgittas*, *Restads*, *S:ta Gertruds*, *S:t Jörgens* (en för forskningsavdelningen) och *S:t Sigfrids* (en för specialavdelningen) sjukhus, tillsammans tjugo tjänster.

4. d) Medicinalstyrelsen föreslår vidare inrättande av en tjänst som kurator i Ae 17 vid *S:ta Annas* sjukhus samt en tjänst som kurator i Ae 15 vid ett vart av *Birgittas*, *Gullberna*, *Mariebergs*, *S:ta Gertruds*, *S:t Jörgens*, *S:t Lars*, *Sidsjöns* och *Ulleråkers* (för den nyinrättade alkoholistvårdavdelningen) sjukhus, ävensom två tjänster i Ae 15 vid *Falbygdens sjukhus*, den ena för den nyinrättade alkoholistvårdavdelningen.

Fyra mentalsjukhus — bortsett från Karsuddens sjukhus — saknar alljämt tjänst för sjukgymnast och medicinalstyrelsen föreslår därför, att en sådan tjänst inrättas vid vart och ett av *Psykiatriska sjukhuset* samt *Gådeå*, *S:ta Anna* och *S:t Olofs* sjukhus. Med hänsyn till det stora antalet åldringar vid de större mentalsjukhusen, som i stor utsträckning kräver sjukgymnastik, anser styrelsen det nödvändigt att inrätta en tjänst som sjukgymnast vid vart och ett av *S:ta Gertruds*, *Birgittas*, *Säters*, *Mariebergs*, *Ulleråkers* och *S:t Lars* sjukhus.

5. För att stimulera läkarrekryteringen vid specialavdelningen för psykiskt efterblivna vid *Källshagens sjukhus* bör underläkartjänsten förändras till en tjänst som biträdande överläkare.

Avsikten är att till *Vipeholms sjukhus* överföra samtliga tuberkulossjuka psykiskt efterblivna, som f. n. till stor del vårdas på *S:t Lars* sjukhus. Förutsättning härför är att överläkaren för den internmedicinska vården vid förstnämnda sjukhus erhåller en förste läkare.

För *Västra Ny sjukhus* föreslås att tjänsten som förste läkare omändras till en tjänst som biträdande överläkare samt att ett arvode av 12 000 kr. beräknas för handhavande av den somatiska vården. Utsikterna att kunna besätta den vakanta överläkartjänsten skulle härigenom öka.

Medicinalstyrelsen föreslår en psykolog i Ae 25 vid *Källshagens sjukhus*. Ett avsevärt antal neurosfall innebär utredningar i samband med omskolnings-, pensions- och abortärenden som kräver psykologisk bedömning.

Beträffande *Salberga sjukhus* ökas kraven i den mån de nya klinikerna beläggs och styrelsen hemställer om inrättande av ytterligare en tjänst som psykolog i Ae 25.

Vid *Vipeholms sjukhus* är arbetet mycket omfattande då patientantalet är stort — ca 900 — och inga mer ingående utredningar tidigare gjorts. På den medicinska barnavdelningen bör patienterna skyndsamt och noggrant utredas, så att riktiga terapeutiska åtgärder sätts in snabbt. För de vuxna patienterna blir den terapeutiska verksamheten alltmer differentierad. Två nya tjänster som psykolog i Ae 25 resp. Ae 21 bör inrättas.

Vid *Västra Marks sjukhus* bör inrättas en psykologtjänst, varvid arvodet till psykolog kan utgå.

6. a) Vid specialavdelningen för psykiskt efterblivna vid *Källshagens sjukhus* bör med hänsyn till arbetsbördan för personalföreståndaren och till angelägenheten av att vid tjänstledigheter för denne disponera en kompetent ersättare inrättas en tjänst som biträdande personalföreståndare.

Sedan *Salberga sjukhus* utbyggs med avdelning för höggradigt psykiskt efterblivna, torde platsantalet komma att fastställas till över 800. För samordning av de olika personalvårdande arbetsuppgifterna m. m. föreslås, att en tjänst som förste föreståndare inrättas. Vidare bör inrättas en tjänst som avdelningsbiträde på sjukhusets laboratorium.

Då utbildning av mentalsjukvårdspersonal förlagts till *Vipeholms sjukhus* fr. o. m. hösten 1964 erfordras en samordning av de personalvårdande funktionerna. Styrelsen föreslår därför att sjukhuset tillförs en tjänst som förste föreståndare.

Laboratoriearbetet vid sjukhuset har ökat med påföljd att en skötare måste biträda laboratoriepersonalen. En tjänst som laboratorieassistent bör inrättas. Vidare bör anställas ytterligare en tandsköterska.

Tjänsten som föreståndare vid *Västra Ny sjukhus* omfattar sjukvårdsärenden rörande patienter och personalvårdande uppgifter. Denna kombination är alltför betungande och styrelsen hemställer att en tjänst som personalföreståndare inrättas.

6. b) Vid specialavdelningen för psykiskt efterblivna vid *Källshagens sjukhus* saknar fyra vårdavdelningar allttjämt avdelningsbiträden. Fyra sådana tjänster bör inrättas.

Den för klinikerna II och III å *Salberga sjukhus* (avsedda för svårskötta psykiskt efterblivna) fastställda personalstaten upptar drygt 200 befattningar för sjukvårdspersonal, avsedd för 540 patienter. Detta innebär 2,7 patienter per befattningshavare. Styrelsen föreslår därför, att 30 tjänster som skötare inrättas. På de nämnda klinikerna är — liksom på *Vipeholms sjukhus* — två avdelningsbiträden på envar av de sex avdelningarna nödvändiga, då patienterna ej kan hjälpa till med städning och då skötarpersonalen bör avlastas sådant arbete. På *Salberga sjukhus* bör inrättas tolv tjänster som avdelningsbiträde. På *Salberga sjukhus* finns vidare 18 tjänster som barnsköterska, av vilka nio bör omändras till tjänster som skötare.

På 17 avdelningar vid *Vipeholms sjukhus* finns endast en befattningshavare nattetid. Försämringen av patienterna och det stora antalet patienter med epileptiska sjukdomar gör en personalförstärkning under natten ofrån-

komlig. Styrelsen föreslår därför att fem tjänster som skötare inrättas. För att avlasta skötarpersonalen sådant arbete som med fördel kan utföras av annan personal, erfordras ytterligare tolv avdelningsbiträden. För städning av nya byggnader för medicinsk barnavdelning samt ny arbetsterapibyggnad erfordras fem avdelningsbiträden. Sammanlagt bör inrättas 17 tjänster som avdelningsbiträden.

Ett tiotal patienter överfördes under år 1964 från Vipeholms sjukhus till *Västra Ny sjukhus*. De tillhör en kategori, som ej tidigare funnits på sjukhuset och som kräver ständig tillsyn och övervakning. Med hänsyn bl. a. härtill erfordras en ökning med två tjänster som skötare.

6. c) På specialavdelningen för psykiskt efterblivna vid *Källshagens sjukhus* behövs särskild befattningshavare för att sysselsätta patienter, då arbetsterapi inte bedrivs. En tjänst som förste skötare bör därför inrättas. Patienterna på avdelning A 3 är gravt utvecklingsstörda kvinnor som måste sysselsättas och tränas (ADL-träning) inom vårdavdelningen, eftersom de avsevärt skiljer sig från de övriga mentalsjuka och inte kan blandas med dem på arbetssalar och verkstäder. En tjänst som förste skötare bör inrättas. Den allmänna patientaktiveringen vid sjukhuset kräver särskild personal för patienternas sysselsättning på vårdavdelningarna samt i park- och trädgårdsarbete. Styrelsen anholder därför om två tjänster som skötare. För städningsarbete i terapilokaler och gymnastiksal med biutrymmen föreslås en tjänst som avdelningsbiträde.

För sysselsättning och arbetsträning på klinik I vid *Salberga sjukhus* tjänstgör elva befattningshavare. Av ca 250 patienter sysselsätts ca 100 regelbundet och en stor del av de övriga under viss tid. Ytterligare patienter skulle kunna sysselsättas om personalen förstärks med två tjänster som förste yrkesmästare. För de 18 vårdavdelningarna å klinikerna II och III finns två förste skötartjänster och en arbetsterapeutjänst. Fyra tjänster som förste skötare i arbets- och sysselsättningsterapi och fem tjänster som arbetsterapeut bör inrättas.

Arbetsterapi på *Vipeholms sjukhus* syftar till att anpassa patienterna till arbete i skyddad verkstad. I den nya byggnaden för arbetsterapi med plats för 120 patienter, som öppnades 1964, är totalantalet personal tio. Personalförstärkning med två tjänster som skötare i arbetsterapi föreslås.

Barnavdelningarna vid sjukhuset har egen terapiavdelning, där omkring 24 barn sysselsätts med hjälp av personal från avdelningarna. För försöksverksamhet, testning och värdering av anlag m. m., erfordras ytterligare en tjänst som skötare i arbetsterapi. För socioterapeutisk behandling har försöksvis avdelats särskild sjukvårdspersonal med goda resultat. Fem tjänster som förste skötare för socioterapeutiska arbetsuppgifter bör inrättas.

6. d) Vid *Salberga sjukhus* finns en föreståndare för familjevården, i vilken antalet utplacerade f. n. är omkring 60. För att förestå förrådet och vid behov avlösa föreståndaren föreslås en tjänst som förste skötare.

6. e) *Salberga sjukhus* har f. n. två kuratorstjänster. I och med belägg-

ningen av de nya barnavdelningarna behövs ytterligare en förste kurator. Vid *Västra Marks sjukhus* finns en kuratorstjänst. För att bl. a. möjliggöra omplaceringar till landstingens vårdhem bör ytterligare en kuratorstjänst i Ae 17 inrättas.

6. f) Vid mentalsjukhusen för psykiskt efterblivna har skolundervisning pågått som försöksverksamhet och hittills omfattat huvudsakligen modersmål, matematik, hembygdeskunskap och samhällslära enligt särskolans läroplan. Erfarenheterna av undervisningen har varit mycket goda. På längre sikt bör den successivt utökas, vilket kommer att kräva personalförstärkning.

I en första etapp bör vid *Västra Marks sjukhus* inrättas en tjänst som rektor samt medel anvisas för en extra lärare i kunskapsämne och en extra gymnastiklärare. *Vipeholms sjukhus* bör tillföras en rektorstjänst samt medel för två extra lärare i kunskapsämne och en extra talpedagog. Vid *Salberga sjukhus* bör anställas en rektor (i stället för nuvarande läkepedagog) samt anvisas medel för en extra gymnastiklärare och en extra förskollärare. Vid *Källshagens sjukhus* och *Västra Ny sjukhus* bör anställas en rektor samt anvisas medel för en extra lärare i kunskapsämne.

7. De betydande investeringar, som sedan ett flertal år gjorts inom mentalsjukvården, har ökat belastningen på förvaltningen. En personell upprustning av organisationen inom sjukhusens kontor och kanslier är därför motiverad. För vardera av *Birgittas* och *S:ta Gertruds sjukhus* föreslås en tjänst som assistent i Ao 13. Vidare bör en kontorist vid vart och ett av *Ryhovs* och *Umedalens sjukhus* utbytas mot en assistenttjänst samt en kontoristtjänst inrättas vid *Vipeholms sjukhus*. Styrelsen anser vidare att 21 tjänster som kansliskrivare bör inrättas, varvid 21 kontoristtjänster kan indras.

För kanslipersonal till föreslagna tjänster som sjukhusdirektör och biträdande överläkare erfordras 16 tjänster som kanslibitråde. Därjämte anser styrelsen, att ytterligare 40 tjänster som kanslibitråde bör inrättas.

8. a) Medicinalstyrelsen föreslår förstärkning av personalen i sysalarna vid *S:t Jörgens sjukhus* med en tjänst som ekonomibitråde. För *Salberga sjukhus* föreslås ytterligare en ekonomibiträdestjänst.

8. b) Driften vid tvätteriet vid *Restads sjukhus* kommer att läggas ned, varvid följande tjänster kan dras in, nämligen en tvättföreståndare i Ao 14, en biträdande tvättföreståndare i Ao 9, en maskintvättare i Ao 9, en maskintvättare i högst Ae 9 samt åtta ekonomibiträden. Vid vart och ett av *S:ta Maria* och *Ulleråkers sjukhus* behövs en förstärkning av personalen för tvätteriarbetet med två ekonomibiträden.

8. c) Belastningen på telefonväxlarna har ökat och medicinalstyrelsen föreslår en tjänst som telefonist vid vart och ett av *S:t Lars*, *Ulleråkers*, *Karsuddens* och *Salberga sjukhus*. Då *Karsuddens sjukhus* saknar tjänster för städpersonal föreslås inrättande av två tjänster som ekonomibitråde för städningsarbetet. Den påbörjade effektiviseringen av städningsarbetet bör fortsättas genom inrättande av tio tjänster som överstädare.

För transporterna vid *Karsuddens sjukhus* föreslås att två tjänster som vaktmästare inrättas. Vid vardera av *S:t Olofs* och *Västra Marks sjukhus* bör inrättas en vaktmästartjänst. För att täcka brister i transportorganisationen i övrigt föreslås att till extra arbetskraft anvisade medel uppräknas med 50 000 kr.

9. Patienterna är i stort behov av kuratorshjälp och en tjänst som kurator bör därför inrättas. För en nyinrättad vårdavdelning erfordras en personalförstärkning med två vårdartjänster samt medel för avlönande av extra städhjälp. Som ledare för en nyinredd skyddad verkstad föreslås en tjänst som arbetsledare med teknisk utbildning.

10. Tre extra skötare avlönas med medel för extra arbetskraft. Då behovet är stadigvarande bör tre skötartjänster inrättas.

För att kunna utveckla försöken med anpassningsutbildning bör en tjänst inrättas som förste skötare för socioterapeutiska uppgifter.

För bl. a. kameralt arbete bör en tjänst som assistent och en tjänst som kanslibitråde inrättas. Vid bifall härtill kan en tjänst som kansliskrivare dras in.

11—13. Enligt Kungl. Maj:ts beslut skall rättspsykiatriska stationer inrättas i Örebro och Norrköping. Vid stationen i Örebro skall, utöver de tjänster som överflyttas från stationen vid Mariebergs sjukhus, finnas en förste läkare i Ag 25, en kurator i Ag 17 och ett kanslibitråde i Ag 7. Med hänsyn bl. a. till den självständiga ställning läkaren har bör tjänsten ändras till tjänst för biträdande överläkare i Ao 27. Tjänsterna som kurator och kanslibitråde bör ändras till extra ordinarie.

Vid stationen i Norrköping bör tjänsten för överläkare i Bg 1 ändras till Bo 1 och tjänsterna för kurator och kanslibitråde ändras från extra till extra ordinarie.

16. Delposten *Arvoden till biblioteksgöromål* har uppräknats från 250 000 till 400 000 kr. Ökningen i övrigt beror bl. a. på vissa arvodeshöjningar.

Till följd av innehavarnas avgång föreslår styrelsen, att på övergångsstat förda tjänster minskas med tio, nämligen: fyra läkare i Ao 23, en överskötare i Ao 14, en hantverksföreståndare i Ao 9, en reparatör i Ao 9 samt tre kontorsbiträden i Ao 5.

Departementschefen

Som jag anfört under föregående avsnitt kommer den statliga mentalsjukvården att övertas av landstingen den 1 januari 1967. Medel under förevarande anslag kommer därför att behövas endast för första hälften av budgetåret 1966/67. För Vipeholms sjukhus, som tills vidare kommer att drivas av staten, beräknar jag dock medel för hela budgetåret.

Den pågående upprustningen av mentalsjukvården som jag i tidigare avsnitt redogjort för bör fortsätta även under nästa budgetår. Jag föreslår

sålunda i det följande en personalökning med sammanlagt 116 tjänster varav 16 tjänster för nya vårdplatser och 100 tjänster för befintliga vårdplatser. Förslaget innebär att för budgetåret 1966/67 tillkommer 4 tjänster för läkarpersonal, 114 tjänster för sjukvårdspersonal m. m. samt 10 tjänster för administrations- och kontorspersonal. Samtidigt skall 12 tjänster för ekonomipersonal indras av organisatoriska skäl. Mina förslag förutsätter beträffande sjukvårdspersonalen att medicinalstyrelsen vidtar sådana omdispositioner i personalorganisationen att tjänster kan flyttas från sjukhus, där beläggningen minskar till sjukhus, med mindre tillfredsställande personaltäthet för att söka åstadkomma en utjämning mellan de olika sjukhusen.

Innan jag övergår till att närmare behandla de av medicinalstyrelsen framlagda förslagen vill jag anmäla, att Kungl. Maj:t genom beslut den 30 december 1965 uppdragit åt medicinalstyrelsen att för en kostnad av högst 150 000 kr. under år 1966 i anslutning till forskningsavdelningarna vid Ulleråkers sjukhus i Uppsala och S:t Lars sjukhus i Lund anordna tre kurser för vidareutbildning av läkare vid de statliga mentalsjukhusen. Två kurser skall förläggas till Ulleråkers sjukhus och en till S:t Lars sjukhus. I kurserna, som vardera omfattar ca tre månader, skall högst 15 läkare per kurs delta. I utbildningen ingår föreläsningar, seminarieövningar och klinisk tjänstgöring.

Kungl. Maj:t har vidare genom beslut samma dag bemyndigat medicinalstyrelsen att under innevarande budgetår för en kostnad av högst 7 500 kr. anordna tre kurser om vardera en vecka med ca 30 deltagare per kurs för läkare vid de statliga mentalsjukhusen m. fl. Kurserna är avsedda att ge information om de senaste rönen inom mentalsjukvården, t. ex. olika metoder att differentiera patienterna inom mentalsjukhusen, nya behandlingsformer samt olika principer för personalorganisation och personalledning. Vidare skall aktuella lagstiftningsfrågor genomgå. En kursverksamhet av här antytt slag torde ha en stimulerande effekt, och jag föreslår att ytterligare tre veckokurser får anordnas under hösten 1966.

Vad därefter angår personal till *nya vårdplatser* föreslås för fortsatt utbyggnad av forskningsavdelningen vid S:t Jörgens sjukhus inrättandet av ytterligare en tjänst som biträdande överläkare i Ae 27 och en tjänst som underläkare i Ae 23.

Vid Restads sjukhus bör vid medicinskt centrum — som är under uppförande — för den öppna mottagningen och för den somatiska vården medel beräknas för en tjänst som överskötare. För den öppna vården föreslår jag vidare medel för en kurator. För städningsarbete m. m. erfordras vid detta centrum två tjänster som avdelningsbiträde.

Genom tillkomsten av en ny vårdpaviljong MK 1 vid Restads sjukhus utökas vårdavdelningarnas antal med en. För denna avdelning föreslår jag att medel beräknas för nio extra ordinarie tjänster som skötare. För städningsarbete m. m. bör beräknas medel för en tjänst som avdelningsbiträde.

Sammanfattningsvis innebär mina förslag beträffande nya vårdplatser m. m. 16 nya tjänster, varav två läkartjänster, 13 tjänster för sjukvårdspersonal m. m. samt en tjänst som kurator.

När det gäller personal för *befintliga vårdplatser* föreslår jag i fråga om läkarpersonalen att en tjänst som biträdande överläkare i Ae 27 med huvudsaklig uppgift att handha den öppna vården inrättas vid S:t Olofs sjukhus. Därjämte bör inrättas en tjänst som biträdande överläkare i Ae 27 vid Frösö sjukhus för att möjliggöra en utökning av antalet sjukvårdsläkaravdelningar. Vid flera sjukhus föreligger mycket stora sådana avdelningar med mer än 400 patienter per överläkare. Detta förhållande hindrar en ur vårdsynpunkt lämplig differentiering av patienterna och försvårar såväl införande av mera intensiva behandlingsformer som ett rationellt utnyttjande av vårdavdelningspersonalen. Jag föreslår därför inrättande av sex tjänster som biträdande överläkare i Ao 27 vid följande sjukhus nämligen Birgittas, Umedalens, Sundby, Sidsjöns, Gullberna och S:ta Annas sjukhus. Samtidigt härmed kan sex tjänster som förste läkare i Ao 25 dras in. Vid Källshagens sjukhus föreslår jag att en tjänst som underläkare byts ut mot en tjänst som biträdande överläkare i Ae 27. Som jag erinrat om i prop. 1966: 1 (bil. 7, s. 54) har Kungl. Maj:t den 30 december 1965 beslutat att som ersättning för nedlagda platser vid statens vårdanstalt för alkoholmissbrukare Salberga tills vidare skall inrättas en särskild avdelning för alkoholmissbrukare vid Karsuddens sjukhus i Katrineholm. För att bl. a. svara för den psykiatriska vården av dessa patienter föreslår jag att en tjänst som biträdande överläkare i Ae 27 inrättas vid Karsuddens sjukhus. Samtidigt kan en tjänst som förste läkare i Ae 25 dras in.

Vad gäller sjukvårdspersonal föreslår jag först beträffande *den centrala sjukvårdspersonalen* en fortsatt utbyggnad av den genom 1964 års riksdagsbeslut inrättade organisationen med förste föreståndare. Jag föreslår att medel beräknas för tjänster som förste föreståndare vid Sundby, Sidsjöns, Furunäsets, Gullberna, Falbygdens och Vipeholms sjukhus.

Med hänsyn till mina förslag beträffande läkarpersonalen bör vidare medel beräknas för en tjänst som föreståndare vid vart och ett av S:t Olofs, Frösö, Birgittas, Umedalens, Sundby, Sidsjöns, Gullberna, S:ta Anna, Källshagens och Karsuddens sjukhus. Därjämte bör medel beräknas för en tjänst som föreståndare vid S:t Sigfrids sjukhus, där biträdande överläkarens avdelning saknar sådan befattningshavare.

Till förstärkning av laboratoriepersonalen föreslår jag medel för en tjänst som förste laboratorieassistent vid S:t Lars sjukhus och en tjänst som laboratorieassistent vid Vipeholms sjukhus.

För att biträda vid röntgenundersökningar föreslås att vid S:t Lars och Ulleråkers sjukhus beräknas medel för en tjänst som röntgenassistent vid vardera sjukhuset.

I fråga om *vårdavdelningspersonalen* tillstyrker jag för att möjliggöra tidigare nämnd omorganisation vid de egentliga mentalsjukhusen att medel beräknas för sammanlagt 30 tjänster som skötare. Vid sjukhusen för psykiskt efterblivna föreslås 28 tjänster som skötare. Av dessa tjänster bör 18 avse Salberga sjukhus, varvid nio tjänster som barnsköterska kan dras in. Härutöver bör medel beräknas för tio tjänster som avdelningsbiträde med placering vid vårdavdelningar, som saknar sådana tjänster eller där en förstärkning anses erforderlig.

Arbets- och sysselsättningsterapin har kommit att spela en allt större roll i den totala terapin. I likhet med medicinalstyrelsen anser jag det vara angeläget att denna verksamhet ytterligare utbyggs. Jag föreslår därför att medel beräknas för sammanlagt tolv tjänster som arbetsterapeut. Av dessa tjänster bör två avse Salberga sjukhus.

Beträffande den *kliniskt-psykologiska verksamheten* föreslår jag, att tre tjänster som psykolog i Ae 27 inrättas. Vid Vipeholms sjukhus föreslår jag medel för en tjänst som biträdande psykolog.

För fortsatt utbyggnad av *kuratorsverksamheten* föreslår jag medel för fyra tjänster som kurator i Ae 15.

Sammanfattningsvis innebär mina förslag beträffande sjukvårdspersonal för befintliga vårdplatser en nettoökning med 100 tjänster.

I fråga om *administrations- och kontorspersonal* föreslår jag för utökning av skrivhjälp till läkare m. fl. att medel beräknas för tio tjänster som kanslibitråde.

Beträffande *ekonomipersonalen* tillstyrker jag styrelsens förslag om indragning av tjänster för *tvättpersonal* vid tvätteriet vid Restads sjukhus, vilket kommer att läggas ned under innevarande budgetår. Följande tolv tjänster bör sålunda indras, nämligen en tjänst som tvättföreståndare i Ao 14, en tjänst som biträdande tvättföreståndare i Ao 9, en tjänst som maskintvättare i Ao 9, en tjänst som maskintvättare samt åtta tjänster som ekonomibitråde.

I enlighet med medicinalstyrelsens förslag bör tio på *övergångsstätt* förda tjänster indras, nämligen fyra läkare i Ao 23, en överskötare i Ao 14, en hantverksföreståndare i Ao 9, en reparatör i Ao 9 och tre kontorsbiträden i Ao 5.

Erfarenheterna från den försöksverksamhet med *öppen vård*, som påbörjades under budgetåret 1962/63 vid vissa mentalsjukhus har visat sig vara mycket goda. Med stöd av riksdagens bemyndigande har Kungl. Maj:t genom beslut den 25 februari 1966 bemyndigat medicinalstyrelsen att för verksamheten disponera medel för anställande av två kuratorer, tre överskötare, sex kanslibiträden, ett avdelningsbiträde, en arbetsterapeut eller en förste skötare, fyra skötare, tre föreståndare och tre verkstadsförmän.

Försöksverksamheten kommer med denna organisation att omfatta öppen mottagning vid Ulleråkers, Falbygdens, Sätters, S:t Jörgens och Gullberna

sjukhus, dagsjukvård vid Ulleråkers och Sidsjöns sjukhus samt industriell arbetsterapi vid Ulleråkers, Ryhovs och Restads sjukhus.

Under förevarande anslag bestrids även kostnader för avlöningar vid Annetorpshemmet i Lund (arbetshemmet för blinda med komplicerande handikapp) samt Mogårdshemmet i Finspång (arbetshemmet för döva).

För Mogårdshemmet föreslår jag, att för ledning av den skyddade verksamheten vid hemmet medel beräknas för en tjänst som utbildningsassistent i Ae 18. Vidare beräknar jag medel för en tjänst som kurator i Ae 15.

Nu föreslagna personalförstärkningar m. m. innebär totalt en nettoökning med 118 nya tjänster. Kostnaderna härför kan för första hälften av budgetåret 1966/67 beräknas till sammanlagt ca 1,3 milj. kr.

Med hänsyn till förordade personalförstärkningar bör medelsanvisningen för vikarier ökas med 165 000 kr. för samma tid.

För avlöningar till extra arbetskraft beräknar jag en ökning av medelsanvisningen för första hälften av nästa budgetår med sammanlagt 90 000 kr. Härav avses 25 000 kr. för farmaceutisk rådgivning, 25 000 kr. för anlåtande av sjukgymnaster, 5 000 kr. för timlärare vid Annetorpshemmet, 25 000 kr. för transporter samt 10 000 kr. för timlärare vid sjukhus för psykiskt efterblivna.

Under arvodesposten beräknar jag en ökning med 115 000 kr. för första hälften av nästa budgetår. För löneomräkning bör anslaget slutligen ökas med ca 14 milj. kr. för nyssnämnda tid. Den sammanlagda ökningen för första hälften av budgetåret 1966/67 uppgår till ca 16 milj. kr.

Beträffande de rättspsykiatriska stationerna vill jag anmäla att Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juni 1965 förordnat att dylika stationer skall inrättas i Örebro och Norrköping. Vid stationen i Örebro bör förutom den personal, som överflyttas från den rättspsykiatriska avdelningen vid Mariebergs sjukhus, inrättas en tjänst som förste läkare i Ae 25 samt medel beräknas för en tjänst som kurator och en tjänst som kanslibitråde. Vid stationen i Norrköping bör inrättas en tjänst som överläkare i Be 1 samt medel beräknas för en tjänst som kurator och en som kanslibitråde. Jag föreslår att ca 200 000 kr. beräknas för hela nästa budgetår för förevarande personal.

Medelsanvisningen för de rättspsykiatriska stationerna och för Vipeholms sjukhus för senare hälften av budgetåret 1966/67 uppskattas till sammanlagt ca 6,5 milj. kr. Anslaget bör föras upp med 180 milj. kr. och alltså minskas med 136 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för statens mentalsjukhus enligt vad jag förordat i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens mentalsjuk-

hus, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	81 300 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	700 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	98 000 000

Summa kr. 180 000 000;

c) till *Statens mentalsjukhus: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 180 000 000 kr.

2. Statens mentalsjukhus: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	84 550 000	83 605 268
1965/66	87 720 000	
1966/67 (förslag)	48 000 000	

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 10 768 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. 1966/67	
		Mynd.	Dep.ch.
1. Sjukvård m. m. åt befattningshavare	550 000	+	50 000 - 250 000
2. Reseersättningar	500 000	+	150 000 - 210 000
3. Bränsle, lyse och vatten	9 500 000		- - 4 500 000
4. Övriga expenser	1 520 000	+	180 000 - 700 000
5. Ersättning till föreningen Kronprinsessan Victorias kustsanatorium för vård av vissa psykiskt efterblivna	3 000 000	+	285 000 - 1 400 000
6. Mogårdshemmet	280 000	+	116 000 - 100 000
7. Annetorpshemmet	365 000	+	212 000 - 95 000
8. Övervakning av vissa försöksutskrivna patienter....	250 000		- - 125 000
9. Inventarier	3 400 000	+	2 915 000 - 1 450 000
10. Tvätt och renhållning	6 800 000	+	745 000 - 2 800 000
11. Utspisning	35 800 000	+	1 500 000 -16 615 000
12. Linne, gång- och sängkläder	4 700 000	+	900 000 - 1 850 000
13. Läkemedel m. m.	13 500 000	+	2 500 000 - 6 000 000
14. Familjevård	3 800 000	+	600 000 - 1 900 000
15. Automobiles och transporter	900 000	+	60 000 - 395 000
16. Arbets- och sysselsättningsterapi m. m.	1 900 000	+	300 000 - 920 000
17. Viss öppen vård	245 000		- - 120 000
18. Diverse utgifter	710 000	+	255 000 - 290 000
			÷ 10 768 000 -39 720 000

Motiv

9. Medicinalstyrelsen föreslår för utbyten av starkt förslitna motorfordon 395 000 kr., för modernisering och komplettering av medicinsk utrustning 700 000 kr. samt för anskaffning av utrustning till psykologlaboratorier 275 000 kr. Vidare beräknar styrelsen 100 000 kr. för inköp av kontorsmaskiner samt 1 500 000 kr. för anskaffning av möbler till renoverade vårdpaviljonger och nya expeditiionslokaler. Därjämte erfordras 330 000 kr. för inköp av specialsängar för vissa patienter. Slutligen föreslås 390 000 kr. för rationalisering av städarbete och transportorganisation genom inköp av hjälpmedel och förbrukningsartiklar.

11. Anslagsbeloppet för kosthållningen är för innevarande budgetår beräknat efter 4: 14 kr. per patient och dag, vilket motsvarar ett livsmedelstal i konsumentindex av 213. Livsmedelstalet för juli 1965 var 233, vilket motsvarar ett kostpris av 4: 52 kr. per patient och dag vid oförändrad standard. Med en beräknad medelbeläggning av 22 000 patienter erfordras för patientkosten vid detta kostpris ca 36 000 000 kr. Årskostnaden för de livsmedel som ingår i personalkosten beräknas till 1 300 000 kr.

12. För utökning av buffertlagret av linne, gång- och sängkläder i samband med övergång till centraltvätt föreslås en uppräknings med 900 000 kr.

13. Med hänsyn till prishöjningar samt angelägenheten av att i större utsträckning kunna övergå till artiklar av engångskaraktär föreslås en höjning med 2 500 000 kr.

Departementschefen

I enlighet med vad jag tidigare anfört angående landstingens övertagande av den statliga mentalsjukvården den 1 januari 1967 beräknar jag medelsbehovet under förevarande anslag endast för första hälften av budgetåret 1966/67. För Vipeholms sjukhus, som tills vidare skall drivas av staten, beräknar jag dock medel för hela nästa budgetår, ca 3,5 milj. kr.

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen och till vad jag nyss anfört föreslår jag att anslaget minskas med 39 720 000 kr. och alltså förs upp med 48 milj. kr. För första hälften av budgetåret 1966/67 innebär detta en ökning med ca 2,4 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Statens mentalsjukhus: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 48 000 000 kr.

3. Bidrag till anordnande av kliniker för psykiskt sjuka m. m.

Under hänvisning till vad jag tidigare anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till anordnande av kliniker för psykiskt sjuka m. m.* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 25 000 000 kr.

4. Bidrag till driften av kliniker för psykiskt sjuka m. m.

Under hänvisning till vad jag tidigare anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till driften av kliniker för psykiskt sjuka m. m.* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 335 000 000 kr.

5. Kostnader för mentalsjukvårdsberedningen

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 500 000	1 576 225
1965/66	2 500 000	
1966/67 (förslag)	3 600 000	

Från förevarande anslag bestrids kostnader för mentalsjukvårdsberedningens programmerings- och utredningsverksamhet samt arvoden, resor, expenser m. m. ävensom särskilt bidrag till vissa landsting för projektering av byggnadsprojekt inom mentalsjukvården.

Mentalsjukvårdsberedningen föreslår, att anslaget uppförs med 7 milj. kr.

Motiv

Mentalsjukvårdsberedningen beräknar för utarbetande av principplaner för Västra Ny, S:t Olofs, Källshagens, Salberga, Umedalens och Furunäsets sjukhus ca 300 000 kr. För tekniska utredningar åt bl. a. landstingen erfordras vidare ca 200 000 kr. Härjämte kommer lämpliga förläggningsplatser för eventuella nya vårdenheter beträffande psykiskt efterblivna att undersökas ävensom programutredningar för de nya enheterna att verkställas för en kostnad av ca 200 000 kr. Övriga kostnader för beredningens verksamhet uppskattas till ca 700 000 kr.

Medelsförbrukningen för det fortsatta programmerings- och upprustningsarbetet under nästa budgetår beräknas sålunda till i runt tal 1,4 milj. kr.

Särskilda överenskommelser har träffats mellan förhandlingsnämnden och vissa landsting om att dessa övertar programmering och projektering

av lämpliga byggnadsobjekt. För att stimulera landstingen att i möjligaste mån överta ifrågavarande arbetsuppgifter före den 1 januari 1967 erhåller landstingen ett särskilt projekteringsbidrag — utöver anläggnings- och/eller upprustningsbidrag enligt bestämmelserna för landstingens övertagande av statens mentalsjukvård m. m. — med högst 5 % av anläggnings- eller upprustningsbidraget. För löpande utbetalningar av bidrag beräknas ca 5,6 milj. kr.

Mentalsjukvårdsberedningen beräknar sålunda det totala medelsbehovet för budgetåret 1966/67 till 7 milj. kr.

Departementschefen

Som jag tidigare anfört övergår den statliga mentalsjukvården till landstingen den 1 januari 1967. Landstingen kommer fr. o. m. nämnda tidpunkt att själva svara för planeringsarbetet i fråga om byggande och utrustning av nya sjukhus. Det gransknings- och rådgivningsarbete som f. n. åvilar mentalsjukvårdsberedningen kommer i enlighet med bestämmelserna i sjukvårdslagen att övertas av centrala sjukvårdsberedningen som för dessa uppgifter torde komma att behöva viss personalförstärkning. Storleken härav kan ännu inte närmare anges. Kungl. Maj:t bör därför äga att auvisa medel för det antal ytterligare tjänster som erfordras.

Enligt avtalen med landstingen skall staten i såväl byggnads- som utrustningshänseende fullfölja de arbeten som påbörjas i statlig regi före den 1 januari 1967. Beredningen bör därför fortsätta sin verksamhet under hela nästa budgetår. Ett minskat personalbehov vid beredningen med hänsyn till den minskning av arbetsuppgifterna som jag förut nämnt kan förutses. Jag beräknar medelsbehovet för beredningens egen verksamhet till 800 000 kr.

Med stöd av riksdagens bemyndigande har Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juni 1965 och den 11 februari 1966 godkänt avtal med ett femtontal landsting om särskilda programmerings- och projekteringsbidrag till dessa landsting. Medelsbehovet för sådana bidrag under nästa budgetår uppskattar jag till i runt tal 2,8 milj. kr.

Anslaget bör uppföras med 3,6 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Kostnader för mentalsjukvårdsberedningen* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 3 600 000 kr.

6. Utbildning av mentalsjukvårdspersonal: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	7 140 000	9 317 776
1965/66	10 100 000	
1966/67 (förslag)	5 300 000	

För vårdpersonal vid statens mentalsjukhus anordnas bl. a. grundutbildning och högre utbildning. I grundutbildningen, som omfattar ca 20 månader, antas årligen ca 600 elever. Godkänd grundutbildning ger behörighet till tjänst som skötare. Den högre utbildningen är i huvudsak förlagd till sjuksköterskeskola och omfattar 22 månader. Ca 150 elever antas årligen. Genomgången högre utbildning ger legitimation som sjuksköterska och behörighet till förmanstjänst vid mentalsjukhusen, dvs. till tjänst som förste skötare, överskötare m. m.

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 593 000 kr.

	Ökn.
1. Grundutbildning:	
10 instruktionssköterskor Ae 19	+ 287 040
2. Vidareutbildning:	
Arvode till föreläsare	+ 17 000
3. Höjning av arvoden till föreläsare	+ 113 000
4. Löneomräkning	+ 175 960
	+ 593 000

Motiv

1. Grundutbildningen bör fortgå i oförminskad omfattning. Antalet vakanta skötartjänster uppgick den 15 oktober 1964 till 1 832 eller 29 % av totala antalet skötartjänster.

Endast vid tre av de 21 mentalsjukhus, där grundutbildning i psykiatrisk sjukvård av sjukvårdspersonal äger rum, finns två instruktionsskötersketjänster per sjukhus inrättade. Det är av vikt att utbyggnaden av instruktionssköterskeorganisationen fullföljs även inom den psykiatriska sjukvården så att undervisningen kan bedrivas på ett rationellt och ur pedagogisk synpunkt tillfredsställande sätt. F. n. har varje instruktionssköterska ansvar för ett alltför stort antal elever. De belastas även med extra högre utbildningskurser. Beträffande den vidareutbildning för personalen som påbörjats föreligger stort behov av att den äldre personalen får ökade insikter i modern mentalsjukvård. För nästa budgetår bör därför inrättas tio tjänster som instruktionssköterska.

2. Vidareutbildningen av personalen bör utvidgas. Modern psykiatrisk sjukvård fordrar bl. a. att personalen har goda kunskaper i patientsykologi, arbetsledning och rehabilitering. För föreläsningar i nämnda ämnen bör anslagsposten höjas till 20 000 kr.

Departementschefen

Som jag tidigare anført övergår huvudmannaskapet för den statliga mentalsjukvården den 1 januari 1967 till landstingen. Även ansvaret för utbildningen av mentalsjukvårdspersonalen övertas av landstingen vid nämnda tidpunkt. Vipeholms sjukhus i Lund kommer dock att drivas av staten under

hela budgetåret 1966/67. Den utbildning av personal som bedrivs vid sjukhuset bör på grund härav fortsätta i statlig regi. För utbildningen vid övriga sjukhus beräknar jag medel endast för första hälften av nästa budgetår.

För löneomräkning och höjning av arvoden till föreläsare beräknar jag en ökning med sammanlagt 144 000 kr. Medelsberäkningen innebär totalt en minskning av anslaget med 4,8 milj. kr. Anslaget bör alltså föras upp med 5,3 milj. kr. Härav avser ca 230 000 kr. utbildningen vid Vipeholms sjukhus för hela nästa budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för utbildning av mentalsjukvårdspersonal, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	365 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	335 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	4 600 000

Summa kr. 5 300 000;

b) till *Utbildning av mentalsjukvårdspersonal*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 5 300 000 kr.

7. Utbildning av mentalsjukvårdspersonal: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	965 000	1 018 472
1965/66	1 000 000	
1966/67 (förslag)	530 000	

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 60 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. 1966/67	
		Mynd.	Dep.ch.
1. Reseersättningar	670 000	+ 50 000	- 310 000
2. Expenser	30 000	+ 5 000	- 14 000
3. Ersättning till sjuksköterskeskolor för högre utbildning av mentalsjukvårdspersonal	240 000	—	- 118 000
4. Diverse utgifter	60 000	+ 5 000	- 28 000
		+ 60 000	- 470 000

Departementschefen

I enlighet med vad jag anfört under föregående punkt bör medel under förevarande anslag beräknas endast för första hälften av budgetåret 1966/67. För utbildning vid Vipeholms sjukhus beräknar jag för hela budgetåret 1966/67 60 000 kr. Anslaget bör minskas med 470 000 kr. och föras upp med 530 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Utbildning av mentalsjukvårdspersonal: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 530 000 kr.

8. Bidrag till driften av vissa mentalsjukhus

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	16 600 000	9 918 036
1965/66	20 000 000	
1966/67 (förslag)	11 500 000	

Kungl. Maj:t har godkänt avtal dels den 25 december 1961 med Örebro läns landsting om driften av Mellringe sjukhus och dels den 6 juni 1962 med Gävleborgs läns landsting om driften av Hälsinge sjukhus. Enligt avtalen skall staten i princip ersätta landstingen för driftkostnaderna. Härvid skall ersättningen utgå efter beräkningsgrunder, som anknutits till kostnaderna för driften av Falbygdens sjukhus.

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 5 milj. kr.

Styrelsen räknar med att båda sjukhusen kommer att vara fullbelagda samt att kostnaderna vid Falbygdens sjukhus kommer att öka.

Departementschefen

Som jag tidigare anfört har statens nämnd för förhandlingar med kommuner träffat avtal med landstingen angående övertagande av statens mentalsjukvård den 1 januari 1967. Medel under förevarande anslag bör därför beräknas endast för första hälften av nästa budgetår. Jag uppskattar medelsbehovet till 11,5 milj. kr. vilket innebär en minskning med 8,5 milj. kr.

I detta sammanhang vill jag beträffande Hälsinge sjukhus erinra om, att Kungl. Maj:t genom beslut den 27 januari 1966 godkänt överenskommelse med Gävleborgs läns landsting om ändring av och tillägg till gällande avtal om driften av sjukhuset. Ändringen innebär i huvudsak att ersättningen för driften av sjukhuset för år 1964 skall baseras på vårddagkostnaden vid Falbygdens sjukhus under år 1964 i stället för år 1962. Vidare skall landstinget för år 1966 erhålla ersättning för försäkringskostnader mot att landstinget

fr. o. m. den 1 januari 1966 övertar statens ansvar för brandskador m. m. vid sjukhuset.

Vidare vill jag beträffande Mellringe sjukhus erinra om, att Kungl. Maj:t genom beslut den 11 februari 1966 medgett, att Örebro läns landsting använder 60 vårdplatser vid sjukhuset för regionsjukhusets i Örebro behov, att 160 vårdplatser vid sanatoriet Garphytte sjukhus får användas för vård av psykiskt sjuka från landstingsområdet samt att landstinget — på vissa villkor och med en maximering av totalantalet bidragsberättigande vårdplatser — erhåller driftbidrag för angivna vårdplatser enligt samma grunder som i avtalet om Mellringe sjukhus. Jag avser att föreslå Kungl. Maj:t, att Örebro läns landsting får ersättning för försäkringskostnader för år 1966 motsvarande den som tillerkänts Gävleborgs läns landsting.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till driften av vissa mentalsjukhus* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 11 500 000 kr.

9. Bidrag till mentalsjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	58 000 000	65 458 652
1965/66	67 000 000	
1966/67 (förslag)	125 000 000	

Enligt särskilda avtal har städerna Stockholm, Göteborg och Malmö förbundit sig att med vissa undantag ombesörja vården av mentalt sjuka svenska medborgare. Som ersättning härför utgår statsbidrag, som beräknas med utgångspunkt från kostnaderna för driften och upprustningen av statens mentalsjukhus.

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 18 milj. kr.

Den pågående upprustningen av den statliga mentalsjukvården medför en betydande ökning av anslaget.

Departementschefen

Som jag tidigare redovisat pågår förhandlingar mellan statens nämnd för förhandlingar med kommuner samt städerna Stockholm, Göteborg och Malmö om villkoren för dessa städers huvudmannaskap för mentalsjukvård m. m. Bidraget bör i avvaktan på resultatet av förhandlingarna beräknas enligt nu gällande avtal. Vid beräkningen av anslaget bör dock hänsyn tas till att driftbidraget — som f. n. betalas ut per kalenderår i efterskott — i

fortsättningen torde komma att i enlighet med överenskommelserna med landstingen erläggas månadsvis i efterskott. Till det av medicinalstyrelsen beräknade beloppet bör därför läggas den ersättning som kan komma att avse första halvåret 1967, ca 40 milj. kr. med nuvarande bidragsregler. Anslaget bör alltså föras upp med 125 milj. kr., vilket innebär en ökning med 58 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till mentalsjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 125 000 000 kr.

10. Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	805 000	784 587
1965/66	960 000	
1966/67 (förslag)	560 000	

Statens skol- och yrkeshem på Salbohed omfattar ett skolhem med 28 platser och ett yrkeshem med 32 platser. Det är avsett för undervisning och vård av pojkar med s. k. komplicerad utvecklingshämning. Antalet anställda är ca 50.

Skolöverstyrelsen — som beräknar medel endast för första hälften av budgetåret 1966/67 — föreslår, att anslaget minskas med 380 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. <i>Personalförändringar</i>	
a) 2 yrkeslärartjänster, Ao resp. Ae 17	+ 25 886
b) En verkstadsförmanstjänst Ao 13	- 10 315
c) 1 lärartjänst i hemkunskap Ae 15	+ 11 558
d) Arvode för undervisning i hemkunskap	- 6 100
e) Arvode åt skolpsykolog	+ 5 000
2. <i>Löneomräkning</i>	+ 73 915
Avrundning	+ 56
3. Minskning med hälften av anslaget för 1965/66	- 480 000
	- 380 000

Motiv

1. a) och b) Överstyrelsen föreslår inrättande av två yrkeslärartjänster (en ordinarie i mekaniskt verkstadsarbete och en e. o. i snickeri). En verkstadsförmanstjänst kan samtidigt indras.

1. c) och d) Styrelsen upprepar sin framställning om en heltidstjänst som lärare i hemkunskap, varvid nuvarande arvode om 12 200 kr. kan utgå.

1. e) Stort behov föreligger av psykologisk expertis. För arvode till skolpsykolog föreslås ett belopp av 10 000 kr. för helår.

Departementschefen

Skolhemmet kommer fr. o. m. den 1 januari 1967 att drivas av Västmanlands läns landsting. Medel under förevarande anslag kommer därför att behövas endast för första hälften av budgetåret 1966/67.

För att intensifiera yrkesutbildning och yrkesträning för eleverna föreslår jag, att en tjänst som verkstadsförmän i Ao 13 utbyts mot en tjänst som yrkeslärare i Ao 17. Vidare tillstyrker jag en höjning av arvodesposten med 5 000 kr. för att möjliggöra anlåtande av psykolog. Anslaget bör därjämte uppräknas med 73 000 kr. för löneomräkning.

Vad jag nu förordat innebär totalt en minskning av anslaget med (480 000 – 80 000) 400 000 kr. Anslaget bör alltså föras upp med 560 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för statens skol- och yrkeshem på Salbohed enligt vad jag förordat i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens skol- och yrkeshem på Salbohed, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	135 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	10 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	415 000

Summa kr. 560 000;

c) till *Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 560 000 kr.

11. Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	234 000	275 877
1965/66	251 000	
1966/67 (förslag)	144 000	

Skolöverstyrelsen — som beräknar medel endast för första hälften av budgetåret 1966/67 — föreslår, att anslaget minskas med 82 000 kr.

Utgifter:	Anvisat	Föreslagen ändr. 1966/67	
	1965/66	Mynd.	Dep.ch.
1. Sjukvård m. m. åt befattningshavare	3 000	- 1 000	- 1 500
2. Resersättningar	13 000	- 1 000	- 1 000
3. Bränsle, lyse och vatten	60 000	- 15 000	- 20 000
4. Övriga expenser	9 500	- 4 000	- 4 500
5. Inköp och underhåll av inventarier	7 000	- 3 500	- 3 500
6. Renhållning	11 000	- 1 000	- 2 000
7. Utspisning för personal och elever	65 000	- 29 000	- 30 000
8. Beklädnad och sängkläder	45 000	- 20 000	- 22 500
9. Hälso- och sjukvård	15 000	- 4 500	- 6 000
10. Undervisning samt kostnader för idrotts- och lekmaterial	5 000	- 2 000	- 2 500
11. Elevbelöningar	12 000	- 5 000	- 5 000
12. Utgifter för öppen vård	6 000	- 3 000	- 3 500
13. Ferieresor för elever m. m.	11 000	- 1 500	- 3 500
14. Yrkesundervisning	6 000	- 1 500	- 2 000
15. Diverse omkostnader	6 000	- 1 500	- 1 500
Summa 1—15		- 93 500	- 109 000
Inkomster:			
1. Av befattningshavare erlagda ersättningar för kost . . .	7 500	- 3 500	—
2. Överskott på jordbruksdriften	16 000	- 8 000	- 2 000
Nettoutgift kr.		- 82 000	- 107 000

Departementschefen

Som jag anfört under föregående punkt kommer Västmanlands läns landsting att fr. o. m. den 1 januari 1967 överta driften av skolhemmet. Jag beräknar därför medel under förevarande anslag endast för första hälften av budgetåret 1966/67.

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag, att anslaget minskas med 107 000 kr. och alltså förs upp med 144 000 kr. Beräkningen innebär en ökning av medelstilledningen för första hälften av budgetåret 1966/67 med ca 19 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 144 000 kr.

12. Statens skol- och yrkeshem i Laxå: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1560 000	525 914
1965/66	800 000	
1966/67 (förslag)	442 000	

¹ Anslaget till Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg och Laxå: Avlöningar

Statens yrkeshem i Laxå omfattar 48 platser. Det är avsett för flickor med s. k. komplicerad utvecklingshämning. Antalet anställda uppgår till ca 40 befattningshavare.

Skolöverstyrelsen — som beräknar medel endast för första hälften av budgetåret 1966/67 — föreslår, att anslaget minskas med 340 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. <i>Personalförändringar</i>	
a) 1 husmor Ae 12.....	+ 9 750
b) Arvode åt fritidsledare.....	+ 5 000
c) Arvode åt deltidsanställd översköterska	+ 2 500
d) Arvode åt skolpsykolog.....	+ 5 000
2. <i>Tjänsteförändringar</i>	
a) Höjt arvode till verkställande styrelseledamot.....	+ 100
b) Höjt arvode till räkenskapsförare.....	+ 750
3. <i>Löneomräkning</i>	+ 36 487
Avrundning	+ 413
4. Minskning med hälften av anslaget för 1965/66.....	- 400 000
	- 340 000

Motiv

1. a) Överstyrelsen upptar liksom föregående år en tjänst som husmor.

1. b) Ett arvode av 10 000 kr. per helår bör beräknas för en halvtidsanställd fritidsledare.

1. c) Vid en internatskola med ca 50 svårt psykiskt störda elever är det angeläget att ha tillgång till sjuksköterska, som är väl förtrogen med klientelet. Överstyrelsen föreslår en deltidsanställd översköterska med ett arvode per helår av 5 000 kr., eller samma belopp som utgår till översköterska vid Salbohed.

1. d) Även hemmet i Laxå bör få en skolpsykolog. Arvodet beräknas per helår till 10 000 kr.

2. a) Arvodet till styrelsens verkställande ledamot bör utgå med samma belopp som vid Salbohed, 1 200 kr.

2. b) Överstyrelsen föreslår höjning av arvodet till räkenskapsföraren till 6 000 kr.

Departementschefen

Skolhemmet kommer fr. o. m. den 1 januari 1967 att drivas av Örebro läns landsting. Medel under förevarande anslag bör därför beräknas endast för första hälften av budgetåret 1966/67.

Jag föreslår, att arvodesposten höjs med 5 000 kr. för anlitande av psykolog. Vidare bör anslaget uppräknas med 37 000 kr. för löneomräkning.

Vad jag nu förordat innebär totalt en minskning av anslaget med 358 000 kr. Anslaget bör sålunda föras upp med 442 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens skol- och yrkeshem i Laxå, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Ablöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	35 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	12 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	395 000
	<hr/>
	Summa kr. 442 000;

b) till *Statens skol- och yrkeshem i Laxå*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 442 000 kr.

13. Statens skol- och yrkeshem i Laxå: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1151 000	156 635
1965/66	155 000	
1966/67 (förslag)	100 000	

¹ Anslaget till Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg och Laxå: Omkostnader

Skolöverstyrelsen — som beräknar medel endast för första hälften av budgetåret 1966/67 — föreslår, att anslaget minskas med 28 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. 1966/67	
		Mynd.	Dep.ch.
<i>Utgifter:</i>			
1. Sjukvård m. m. åt befattningshavare	2 000	- 500	- 500
2. Reseersättningar	6 000	+ 500	+ 500
3. Bränsle, lyse och vatten	22 000	+ 8 000	- 1 000
4. Övriga expenser	5 000	+ 500	- 2 000
5. Inköp och underhåll av inventarier	3 000	- 1 500	- 1 500
6. Renhållning	5 000	- 1 000	- 2 500
7. Utspisning för personal och elever	57 000	-22 000	-26 000
8. Beklädnad och sängkläder	25 000	- 5 000	-11 000
9. Hälso- och sjukvård	12 000	- 4 500	- 6 000
10. Undervisning samt kostnader för idrotts- och lekmaterial			
	3 000	- 500	- 1 500
11. Elevbelöningar	9 500	- 4 750	- 5 500
12. Utgifter för öppen vård	6 000	- 3 000	- 3 000
13. Ferieresor för elever m. m.	7 000	- 1 000	- 1 000
14. Diverse omkostnader	6 000	- 2 500	- 3 000
	Summa 1—14	- 37 250	- 64 000
<i>Inkomster</i>			
15. Av befattningshavare erlagda ersättningar för kost. ...	13 500	- 9 500	- 9 000
Avrundning	-	+ 250	—
	Nettoutgift kr.	-28 000	-55 000

Departementschefen

Som jag anfört under föregående punkt kommer Örebro läns landsting att fr. o. m. den 1 januari 1967 överta driften av skolhemmet. Jag beräknar därför medel endast för första hälften av budgetåret 1966/67.

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag, att anslaget minskas med 55 000 kr. och alltså förs upp med 100 000 kr. Anslagsberäkningen innebär en ökning av medelstillelningen för första hälften av budgetåret 1966/67 med ca 22 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Statens skol- och yrkeshem i Laxå: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kr.

14. Bidrag till driften av särskolor för psykiskt efterblivna

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	16 200 000	16 509 526
1965/66	18 200 000	
1966/67 (förslag)	20 300 000	

Statsbidrag kan utgå till landsting och stad utanför landsting samt till enskild, förening eller stiftelse för driften av sådana särskolor som är plan- eller rixsanstalter. Statsbidrag utgår dels i form av bidrag till lönekostnaderna för rektorer och lärare vid särskolor och dels såsom bidrag till övriga driftkostnader med visst belopp per plats eller elev. F. n. finns ca 100 plananstalter och fem rixsanstalter.

Skolöverstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 2 860 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. Statsbidrag till avlöning åt rektorer och lärare	+ 2 359 000
2. Statsbidrag till övriga driftkostnader	+ 201 400
3. Särskilt statsbidrag till lärarlöner vid vissa enskilda sjukhem	+ 300 000
4. Avrundning	— 400
	+ 2 860 000

1. Statsbidrag till rektors- och lärarlöner budgetåret 1966/67 torde komma att utgå med 16 141 000 kr. Ökningen 2 359 000 kr. hänför sig till ökning av antalet lärartjänster med omkring tio (260 000 kr.) samt automatiska lönehöjningar och medel till avgifter för allmän tilläggspension (1 930 000 kr.), ävensom nytillkomna lönekostnader för skol- och yrkeshemmen å Salbohed och i Laxå (170 000 kr.).

Statsbidraget till internatplatser beräknas till 3 480 000 kr. Antalet externa elever uppskattas till 2 150 och antalet familjevårdsfall till 195. Statsbidraget till dessa båda elevgrupper beräknas till 469 000 kr.

Till föreningen Sävstaholmsskolorna utgår enligt särskilt avtal utöver statsbidrag till rektors- och lärarlöner samt godkända internatplatser särskilt bidrag till driften av Sävstaholms och Söderhaga skolhem. För budgetåret 1966/67 uppskattas bidraget till ca 1 320 000 kr.

För budgetåret 1965/66 har 2 000 kr. anvisats för konferens med särsko-

lornas rektorer. Med hänsyn till utbyggnaden av yrkesundervisning och för skoleverksamhet bör 4 000 kr. anvisas för konferensverksamhet för budgetåret 1966/67.

Medelsåtgången för övriga driftkostnader torde således kunna beräknas till 5 273 000 kr.

För budgetåret 1965/66 har för särskilt statsbidrag till lärarlöner vid vissa enskilda sjukhem anvisats 200 000 kr. Medel för skolverksamhet kommer att fordras vid ytterligare hem. För budgetåret 1966/67 torde sålunda behov av statsbidrag föreligga för sammanlagt ca 20 lärartjänster, i runt tal 500 000 kr.

Departementschefen

Ansvar för driften av Sävstaholms och Söderhaga skolhem kommer den 1 januari 1967 att övertas av Södermanlands resp. Stockholms läns lands-ting. Det särskilda statsbidraget till verksamheten vid skolhemmen bör där- för beräknas endast för första hälften av budgetåret 1966/67. Jag uppskattar medelsbehovet till ca 660 000 kr.

För statsbidrag till rektors- och lärarlöner beräknar jag en ökning med ca 2,2 milj. kr. Medelsbehovet för statsbidrag till övriga driftkostnader — bidrag till godkända internatplatser, externatplatser och familjevårdsfall — beräknas öka med ca 100 000 kr. med hänsyn till att antalet externatelever stiger. Vidare bör det belopp som beräknas för särskilt statsbidrag till lärar- löner vid vissa enskilda sjukhem i enlighet med skolöverstyrelsens förslag höjas med 300 000 kr. till 500 000 kr.

För konferens med särskolornas rektorer och lärare beräknar jag oför- ändrat 2 000 kr.

Anslaget bör föras upp med 20,3 milj. kr., vilket innebär en ökning med 2,1 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till driften av särskolor för psykiskt efter-
blivna* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln an-
visa ett förslagsanslag av 20 300 000 kr.

15. Bidrag till driften av vårdanstalter för psykiskt efterblivna

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	13 300 000	13 611 586
1965/66	13 700 000	
1966/67 (förslag)	13 000 000	

Enligt gällande statsbidragsgrunder utgår statsbidrag för kalenderår med 1 200 kr. per godkänd internatplats vid sådana vårdanstalter, som är plan- eller riksanstalter, och med 200 kr. för varje i kontrollerad familjevård ut- ackorderad psykiskt efterbliven. F. n. finns ca 100 plananstalter och ca 40 riksanstalter.

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget uppförs med 13,1 milj. kr.

Antalet godkända internatplatser uppgick den 1 juli 1965 till ca 9 300. Ett tillskott av omkring 300 platser förväntas. För budgetåret 1966/67 beräknas 11,5 milj. kr. för statsbidrag till internatplatser.

Antalet i familjevård utackorderade psykiskt efterblivna uppgick den 1 april 1965 till 970. Statsbidraget för ändamålet beräknas till i runt tal 200 000 kr.

Till driften av Rödakorshemmet i Öjaby, Skärfstahemmet och stiftelsen Solstrimmans sommarhem i Östa utgår statsbidrag enligt särskilda avtal. För Rödakorshemmet i Öjaby och Skärfstahemmet har medicinalstyrelsen fastställt inkomst- och utgiftsstat för år 1965, upptagande resp. 309 300 kr. och 258 300 kr. Medelsbehovet för hälften av budgetåret blir 310 000 kr. Medelsbehovet för Solstrimmans sommarhem kan beräknas till 170 000 kr. för verksamheten under sommaren 1966.

Enligt gällande avtal med Västernorrlands läns landsting angående provisorisk disposition av gamla lasarettet i Sollefteå för vård av blinda och högradigt vanföra psykiskt efterblivna skall landstinget erhålla ersättning av staten för de verkliga driftkostnaderna per vård dag, dock högst med det belopp, vartill vård dagkostnaden vid Kronprinsessan Victorias kustsanatorium uppgått under närmast föregående budgetår. Vid en beräknad medelbeläggning vid vårdhemmet av 90 patienter och en vård dagkostnad av 55 kr. blir medelsbehovet för ifrågakvarande ändamål för första hälften av nästa budgetår 905 850 kr.

Liksom för innevarande budgetår beräknas 11 000 kr. för att vid riksanstalterna möjliggöra sjukgymnastisk behandling av patienter med centralmotoriska rubbningar samt till föreläsningsverksamhet med filmdemonstrationer om sådan behandling.

För bidrag till driften av vårdanstalter skulle sålunda för budgetåret 1966/67 erfordras 13 097 000 kr.

För kurser och konferenser för anstaltspersonal, fritidsledare, centralstyrelseledamöter m. fl. bör beräknas 47 400 kr.

Det sammanlagda medelsbehovet för budgetåret 1966/67 skulle sålunda uppgå till 13 144 400 eller avrundat 13,1 milj. kr.

Departementschefen

I likhet med medicinalstyrelsen uppskattar jag medelsbehovet för statsbidrag till internatplatser till 11,5 milj. kr. och till kostnader för i familjevård utackorderade psykiskt efterblivna till 200 000 kr.

Som jag tidigare anfört övertas statens ansvar för driften av enskilda vårdhemmen Öjaby i Helgevärma och Solstrimmans sommarhem i Östa av Kronobergs läns landsting resp. Västmanlands läns landsting den 1 januari 1967. Vidare övergår vid samma tidpunkt ansvaret för enskilda vårdhemmet

Skärfsta i Sollefteå och för det av Västernorrlands läns landsting med särskilt statsbidrag drivna Sollefteå vårdhem till sistnämnda landsting. Medel för statsbidrag till verksamheten vid dessa hem bör därför beräknas endast för första hälften av budgetåret 1966/67. Jag uppskattar medelsbehovet till ca 1,4 milj. kr.

För kurser och konferenser beräknar jag 42 000 kr. och för sjukgymnastisk behandling av vissa patienter oförändrat 11 000 kr.

Anslaget bör tas upp med ett avrundat belopp av 13 milj. kr., vilket innebär en minskning med 700 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till driften av vårdanstalter för psykiskt efterblivna* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 13 000 000 kr.

16. Vilhelmsro sjukhus: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	2 910 000	3 053 225
1965/66	3 500 000	
1966/67 (förslag)	1 873 000	

Vilhelmsro sjukhus i Jönköping är avsett för undervisning och vård av epileptiker. Sjukhuset har 244 vårdplatser. Antalet anställda uppgår till ca 155.

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 548 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. <i>Personalförändringar</i>	
a) Läkarpersonal	
1 förste läkare Ae 25	+ 40 272
avlöningsförstärkning	+ 12 000
b) Lärarpersonal	
1 förskollärare Ae 13	+ 20 412
c) Sjukvårdspersonal	
1 kurator Ae 15	+ 22 860
1 överskötare Ao 14	+ 21 624
2 förste skötare Ae 13	+ 40 824
4 skötare Ae 12	+ 77 232
2 arbetsterapeuter Ao 10	+ 34 416
d) Kontorspersonal	
2 kontorister Ae 9	+ 32 520
Minskning med	
1 kanslibitråde Ae 7	— 14 652
e) Ekonomipersonal	
1 förrådsförman Ae 10	+ 17 208
2. <i>Extra arbetskraft</i>	+ 30 000
3. <i>Tjänsteförändringar</i>	
Vissa arvodesfrågor	+ 1 000
4. <i>Löneomräkning</i>	+ 212 644
	avrundat + 548 000

Motiv

1. a) Vid sjukhuset finns en överläkartjänst och en underläkartjänst. Behov finns av ytterligare en läkare, särskilt med hänsyn till de krävande utrednings- och behandlingsfallen. Styrelsen föreslår inrättande av en tjänst som förste läkare.

1. b) För icke skolmogna elever bör anordnas en förskoleavdelning. En tjänst som förskollärare bör därför inrättas.

1. c) F. n. finns medel för en kurator på halvtid. En tjänst som kurator bör inrättas i stället.

Sjukhuset har endast en nattöverskötare. Ytterligare en sådan tjänst föreslås. Som fritidsledare bör två förste skötare anställas, en för de vuxna och en för barnen. Skötarpersonalen bör vidare förstärkas med fyra tjänster, nämligen med en skötare på envar av sjukhusets fyra avdelningar med elever i skolåldern.

För arbetsterapin på vårdavdelningarna och i terapibyggnaden bör inrättas ytterligare två arbetsterapeuttjänster.

1. d) Kanslibiträdestjänsten på sjukhuschefens expedition bör utbytas mot en tjänst som kontorist.

Liksom vid mentalsjukhusen bör förvaltningen och redovisningen av patienternas privata medel handhas av en kontorist för att avlasta sjukvårdspersonalen från kameralt arbete.

1. e) För förrådsarbetet föreslås en tjänst som förrådsförman.

2. En psykolog är önskvärd särskilt med hänsyn till att en skola finns vid sjukhuset. Ett belopp på 30 000 kr. bör anvisas för ändamålet.

F. n. erhåller inte alla elever undervisning i hemkunskap i enlighet med gällande timplaner. En lärare i hemkunskap bör timanställas för ett belopp av förslagsvis 10 000 kr.

Vid bifall till styrelsens förslag om inrättande av en kuratorstjänst kan en besparing med ca 10 000 kr. göras under medel för extra arbetskraft.

Departementschefen

Vilhelmsro sjukhus kommer fr. o. m. den 1 januari 1967 att drivas av Jönköpings läns landsting. Medel under förevarande anslag kommer därför endast att behövas för första hälften av budgetåret 1966/67.

För att möjliggöra undervisning på förskolestadiet av icke skolmogna elever föreslår jag att medel beräknas för en tjänst som förskollärare i Ae 11. Vidare tillstyrker jag en höjning av arvodesposten med 5 000 kr. för anlitande av psykolog. För löneomräkning bör därjämte beräknas en ökning med ca 107 000 kr. för första hälften av budgetåret 1966/67.

Anslaget bör tas upp med 1 873 000 kr. vilket innebär en minskning med 1 627 000 kr. För första hälften av budgetåret innebär beräkningen en höjning av anslaget med 123 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

Kungl. Maj:ts proposition nr 64 år 1966

a) godkänna följande avlöningsstat för Vilhelmsro sjukhus, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	775 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	12 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	1 086 000
	<hr/>
	Summa kr. 1 873 000;

b) till Vilhelmsro sjukhus: Avlöningar för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 873 000 kr.

17. Vilhelmsro sjukhus: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	644 000	721 349
1965/66	750 000	
1966/67 (förslag)	419 000	

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 138 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen Mynd.	ändr. Dep.ch.	1966/67
1. Sjukvård m. m. åt befattningshavare	7 000	—	—	3 000
2. Reseersättningar	7 000	+	3 000	— 2 000
3. Bränsle, lyse och vatten m. m.	130 000	+	10 000	— 63 000
4. Övriga expenser	18 000	+	4 000	— 8 000
5. Ferieresor för elever	13 000	+	13 000	—
6. Inventarier m. m.	36 000	+	19 000	— 15 000
7. Tvätt och renhållning	55 000	+	20 000	— 20 000
8. Utspisning	320 000	+	25 000	— 150 000
9. Linne, gång- och sängkläder	35 000	+	15 000	— 15 000
10. Läkemedel m. m.	85 000	+	15 000	— 35 000
11. Arbets- och sysselsättningsterapi m. m.	34 000	+	12 000	— 15 000
12. Diverse utgifter	10 000	+	2 000	— 5 000
		+	138 000	— 331 000

Departementschefen

Som jag anfört under föregående punkt kommer Jönköpings läns landsting att fr. o. m. den 1 januari 1967 överta driften av Vilhelmsro sjukhus. Jag beräknar därför medel endast för första hälften av budgetåret 1966/67.

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag, att anslaget minskas med 331 000 kr. och alltså förs upp med 419 000 kr. Anslagsberäkningen innebär för första hälften av budgetåret

1966/67 en ökning med 44 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Vilhelmsro sjukhus: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 419 000 kr.

18. Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 150 000	2 191 436
1965/66	1 730 000	
1966/67	1 100 000	

Statsbidrag utgår till sådan anstalt för psykopatiska och nervösa barn, som drivs av landsting, stad utanför landsting, barnavårdsförbund, förening eller stiftelse och som för ändamålet godkänts av medicinalstyrelsen, med två kr. per dag och elev, dock högst hälften av anstaltens verkliga kostnader och inte för större antal vårdplatser än det av medicinalstyrelsen såsom normal beläggning fastställda.

Till driften av den enda enskilda anstalten av förevarande slag, Mellansjö skolhem, utgår statsbidrag enligt särskilt avtal, liksom till de såsom enskilda sjukhem godkända s. k. läkepedagogiska instituten Solbergahemmet, Mikaelgården, Mora park, Saltå arbetsskola och Kristoffergården, Dormsjöskolan och Erik Ersgården.

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget upptas med 2 140 000 kr.

Till de kommunala anstalterna har för budgetåret 1964/65 utbetalats i runt tal 52 356 kr. För budgetåret 1966/67 beräknar styrelsen medelsbehovet för statsbidrag till dessa anstalter till ca 55 000 kr.

Avtalet med föreningen Mellansjö skolhem innebär bl. a. att särskilt statsbidrag skall utgå till driftkostnaderna med 11 800 kr. för vårdplats och år. Medelsbehovet för det särskilda statsbidraget enligt avtalet kan sålunda efter ett platsantal av 36 beräknas till 425 000 kr.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1965 utgår statsbidrag till de läkepedagogiska instituten med 40 % av driftkostnaderna för sammanlagt 198 vårdplatser. Medelsbehovet för ändamålet beräknas till ca 1 660 000 kr.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår beräknas sålunda till 2 140 000 kr.

Departementschefen

Som jag tidigare redovisat upphör statens ansvar för driften av Mellansjö skolhem och de läkepedagogiska instituten vid utgången av år 1966. Ansvaret för Mellansjö skolhem, Mikaelgården, Mora Park, Solbergahemmet och Saltå arbetsskola övertas av Stockholms läns landsting, ansvaret för

Kristoffergården av Södermanlands läns landsting samt ansvaret för Dormsjöskolan och Erik Ersgården av Kopparbergs läns landsting. Medel för statsbidrag till verksamheten vid nämnda institutioner bör därför beräknas endast för första hälften av budgetåret 1966/67. Jag uppskattar medelsbehovet till ca 1 045 000 kr.

För statsbidrag till de kommunala anstalterna beräknas i enlighet med medicinalstyrelsens förslag 55 000 kr.

Anslaget bör föras upp med 1,1 milj. kr. vilket innebär en minskning med 630 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn m. m.* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 kr.

19. Vissa byggnadsarbeten vid statens mentalsjukhus m. m.

Framställningar av mentalsjukvårdsberedningen

Mentalsjukvårdsberedningen framhåller, att vårdenheterna vid Ulleråkers och S:t Lars' sjukhus för mentalt sjuka barn och ungdomar beräknas kunna tas i bruk våren 1966. Vidare pågår uppförandet av medicinskt centrum jämte forskningsavdelning och vårdpaviljong i anslutning till nämnda sjukhus med beräknad tidpunkt för inflyttning, vid S:t Lars' sjukhus våren 1967 och vid Ulleråkers sjukhus hösten samma år.

Uppförandet av ett nytt sjukhus i Nyköping beräknas kunna påbörjas våren 1968 och vara slutfört hösten 1970.

Vederbörande landsting har utarbetat lokalprogram och vissa programskisser beträffande de tidigare i princip beslutade sjukhusen i Danderyd, Huddinge och Gällivare. Sådana arbeten pågår beträffande motsvarande sjukhus i Norrtälje, Värnamo och Varberg.

Kostnadsramarna för ca 60 inte slutredovisade byggnadsobjekt har kunnat sänkas med ett sammanlagt belopp av 12 724 000 kr. Beträffande sex av dessa objekt har därjämte redan tidigare kostnadsramarna sänkts med ett sammanlagt belopp av 945 000 kr. Härtill redovisas ett antal objekt såsom slutredovisade med en förbrukning, som med 619 000 kr. understiger beslutade kostnadsramar. Endast i fem fall har kostnadsramen måst höjas till sammanlagt 608 000 kr. utöver den indexmässiga höjningen. Ramhöjningarna understiger alltså väsentligt de totala ramsänkningarna.

Vissa landsting har åtagit sig att verkställa projektering av vissa byggnadsföretag. Från en del av dessa landsting har beredningen erhållit uppgifter om de beräknade preliminära kostnaderna under första halvåret 1967 för sådana byggnadsföretag. Dessa kostnader, som uppskattats till 28,5 milj. kr., redovisas i investeringsplanen.

Kostnaderna för de i förslaget till investeringsplan redovisade byggnadsföretagen grundar sig på prisläget den 1 april 1965.

Beredningen beräknar en medelförbrukning för budgetåren 1965/66 och 1966/67 av 59 342 000 resp. 38 048 000 kr.

De individuella förslagen till om- och nybyggnadsåtgärder ansluter i huvudsak till uppdragna riktlinjer för upprustning av resp. sjukhus och ingår därvid som ett led i planernas fortsatta genomförande.

Ulleråkers sjukhus i Uppsala

Samlingssal och centralförråd. Samlingssalen, som även inrymmer scen och vissa biutrymmen, ansluts direkt till en byggnad som färdigställt och tagits i anspråk under hösten 1965 och som innehåller bl. a. personalmatsalar och utrymmen för rörelseterapi. I källarvåningen under samlingssalen finns lokaler för tvättbytesförråd och i matsalsbyggnadens källare sjukhusets centralförråd.

Byggnadsarbetena torde kunna påbörjas hösten 1966 och vara slutförda hösten 1967. Kostnaderna beräknas till 1,4 milj. kr. I investeringsplanen bör redovisas en för budgetåret 1966/67 uppskattad medelförbrukning av 1 milj. kr.

Smittreningsanläggning. Vid sjukhuset finns två paviljonger med vardera 60 vårdplatser (K 63 och M 64) avsedda för vård av tbc-patienter från jämväl andra upptagningsområden än Ulleråkers. Av paviljongerna erfordras numera endast en för tbc-patienter. Den andra paviljongen avses temporärt tas i bruk som infektionspaviljong. Avloppsvattnet från paviljongerna genomgår f. n. smittrening enligt en kloreringsmetod, som numera är föråldrad. Smittreningsanordningarna bör ersättas med en ny anläggning som är anpassad efter moderna principer och som grundar sig på ett slutet system med termisk desinfektion. Anläggningen avses för kontinuerlig drift för tbc-paviljongen men kan vid behov även behandla infektionspaviljongens avloppsvatten. Lämpliga lokaler för den tekniska apparaturen finns f. n. inte i vederbörande paviljonger men kan utvinnas genom utgrävning under befintlig solaltan i paviljong K 63:s södra gavel. Kostnaden för den tekniska anläggningen uppskattas till ca 225 000 kr.

Arbetena torde kunna påbörjas hösten 1966 och slutföras under budgetåret 1966/67. Sammanlagda kostnaderna beräknas till 500 000 kr. I investeringsplanen bör redovisas en för budgetåret 1966/67 uppskattad medelförbrukning av 200 000 kr.

Sundby sjukhus vid Strängnäs

En plan för upprustning av sjukhuset godkändes av 1962 års riksdag (prop. 1962: 76, SU 129, rskr 297). Enligt planen skulle i huvudsak fler-

talet paviljonger upprustas för att användas under en längre övergångstid, behandlingslokalerna utökas, nybyggnad för terapibehov m.m. tillgodoses, samlingssal, panncentral samt värme- och varmvattensystem upprustas, varjämte vatten-, avlopps- och vägsystemet skulle läggas om.

Byggnadsarbeten pågår med uppförande av nya arbetsterapilokaler, ombyggnad av paviljong K 14 samt vissa yttre arbeten, som bl. a. innefattar ledningssystem jämte anslutning av avloppssystemet till Strängnäs stads och vissa elarbeten.

Genom beslut den 6 november 1964 föreskrev Kungl. Maj:t, att byggnader för arbetsterapi skulle utföras utan flygelbyggnaden A 2 samt att renovering av paviljong M 5 och i de yttre arbetena ingående vägar och parkeringsplatser skulle anstå tills vidare. Genom beslutet uppdrogs vidare — med upphävande av övriga tidigare meddelade projekteringsuppdrag åt beredningen och byggnadsstyrelsen att i samråd med medicinalstyrelsen och berörda landsting utarbeta och för Kungl. Maj:t snarast framlägga förslag till oundgängligen erforderliga upprustningsåtgärder vid sjukhuset med utgångspunkt i en begränsad användningstid.

F. n. är sjukhusbyggnaderna otillfredsställande i skilda avseenden. Även om deras fortsatta användning för mentalsjukvård i sin helhet begränsas till ca 10 år måste vissa åtgärder vidtas för att det skall kunna fungera någorlunda tillfredsställande. Dessa åtgärder bör till övervägande delen utformas som förstärkt underhåll. En del åtgärder har dock helt eller delvis karaktär av upprustning.

Enligt beredningen bör vårdpaviljongerna upprustas i viss begränsad utsträckning, sjukhusets medicinska centrum om- och tillbyggas, vissa förändringar utföras inom tvätterilokalen och panncentralen, vissa elektriska arbeten utföras, en begränsad upprustning av vägsystemet företas samt åtgärder för smittrening prövas. Totalkostnaden för upprustningen uppskattas av beredningen till 9 750 000 kr. Med undantag för arbetena avseende medicinskt centrum och yttre elarbeten har beredningen överlämnat övriga arbeten, då dessa till stor del är underhållsarbeten, till medicinalstyrelsen, som bör erhålla särskilda medel för ändamålet.

Medicinskt centrum, om- och tillbyggnad. Efter ombyggnad av den nuvarande administrationsbyggnaden kommer sjukhusets mottagningsavdelningar att inrymmas i bottenvåningen, medan övervåningen jämväl fortsättningsvis disponeras för slutenvård. I direkt anslutning till denna enhet uppförs två enplans byggnader. Till den ena av dessa förläggs sjukhuskontoret och till den andra vissa lokaler för diagnostik och behandling.

Byggnadsarbetena torde kunna påbörjas sommaren 1966 och vara slutförda hösten 1967. Kostnaderna beräknas till sammanlagt 2,4 milj. kr. I investeringsplanen bör redovisas en för budgetåret 1966/67 uppskattad medelsförbrukning av 1,5 milj. kr.

Elarbeten 1965. Med bifall till av Kungl. Maj:t framlagda förslag beslöt 1961, 1962 och 1964 års riksdagar (prop. 1961: 66, SU 60, rskr 182, prop. 1962: 76, SU 129, rskr 297 resp. prop. 1964: 86, SU 58, rskr 171) bl. a. att viss spänningsomläggning skulle fullföljas inom paviljongerna K 12—K 13, att ett dieselmotordrivet reservkraftaggregat skulle installeras, att en ny mottagnings- och en ny understation skulle anordnas samt att ytterbelysningen skulle utökas.

Vid sjukhuset bör utföras en anläggning för central manövrering av fläktar och pumpar m. m. med utrustning jämväl för felindikeringar från pannor, pumpar, hissar m. m. I samband därmed erfordras vissa kabelarbeten. Anläggningens manövercentral bör förläggas till panncentralens maskincentral. Härigenom erhålls en efter temperaturförhållandena anpassningsbar och till följd därav mer ekonomisk värmeförsörjning.

Kostnaderna för nu aktuella arbeten har beräknats till 230 000 kr. I investeringsplanen bör redovisas en för budgetåret 1966/67 uppskattad medelsförbrukning av 200 000 kr.

Yttre arbeten jämte anslutning till Strängnäs stads avloppssystem. Med bifall till av Kungl. Maj:t framlagt förslag beslöt 1963 års riksdag (prop. 1963: 63, SU 86, rskr 175) att Sundby sjukhus skulle anslutas till Strängnäs stads reningsverk, att panncentralen skulle kompletteras med sådana anordningar att den kunde tillgodose den genom upprustning av sjukhuset beräknade ökningen av dess värmebehov samt att vissa åtgärder skulle företas beträffande ledningar m. m. för transport av värmeledningsvatten från panncentralen till sjukhusets byggnader för att möjliggöra en jämn värme fördelning och ekonomisk skötsel av sjukhusets värmeanläggning. Kostnaderna för arbetena beräknades till 2 530 000 kr. i prisläget den 1 april 1965.

I programmet för de arbeten som avser ledningar för transport av värmeledningsvatten från panncentralen till sjukhusets byggnader ingår utvändigt isolering samt dränering av befintliga värmekulvertar. Under utförandet har det emellertid visat sig att kulvertarna är i så dåligt skick att de i stor utsträckning inte tål de i och för sig obetydliga påfrestningar, som uppschaktning och återfyllning innebär. De har under pågående arbeten rasat samman på ett flertal ställen. Även framdeles bedöms risk för ras komma att finnas.

Kostnaderna för erforderliga reparations- och förstärkningsarbeten har beräknats till 190 000 kr. i prisläget den 1 april 1965. För utförande av samtliga arbeten erfordras således (2 530 000 + 190 000) 2 720 000 kr. Arbetena, som delvis påbörjats under hösten 1964, beräknas vara slutförda under budgetåret 1966/67. I investeringsplanen bör redovisas en för budgetåret 1966/67 uppskattad medelsförbrukning av 313 000 kr.

Sät Sigfrids sjukhus i Växjö

Elarbeten 1963. Med bifall till av Kungl. Maj:t framlagt förslag beslöt 1964 års riksdag (prop. 1964: 86, SU 58, rskr 171) att nya kablar för 380/220 V

skulle nedläggas inom sjukhusområdet för att möjliggöra distribution av reservkraft till gamla panncentralen samt belysningsförbättringar vid renoveringen av vissa vårdpaviljonger. I samband med nämnda arbeten skulle även mätutrustning för sjukhusets kontroll av uttagen effekt och energi installeras i mottagningsstationen i den nya panncentralen.

Kostnaderna för angivna arbeten beräknas till 125 000 kr. i prisläget den 1 juli 1963, motsvarande 135 000 kr. i prisläget den 1 april 1965.

För nämnda arbeten inkl. beräknade kostnader för administration och oförutsedda utgifter erfordras emellertid nu sammanlagt 158 000 kr., vilket beror på att priset på elektriska kablar av här aktuella dimensioner ökat med 57 %.

Nu aktuella åtgärder, som delvis påbörjats hösten 1965, torde kunna slutföras under nästa budgetår. Kostnadsramen bör höjas till angivna belopp. I investeringsplanen bör redovisas en för budgetåret 1966/67 uppskattad medelsförbrukning av 53 000 kr.

Sita Gertruds sjukhus i Västervik

Rivning av vårdpaviljong M 2. Med bifall till av Kungl. Maj:t framlagt förslag beslöt 1964 års riksdag (prop. 1964: 86, SU 58, rskr 171) att vårdpaviljong M 2 vid sjukhuset skulle rivas. Kostnaderna för rivningsarbetena beräknades till 100 000 kr. i prisläget den 1 juli 1963.

För nämnda arbeten erfordras nu sammanlagt 130 000 kr. Kostnadsramen bör höjas till detta belopp. I investeringsplanen bör redovisas en för budgetåret 1966/67 uppskattad medelsförbrukning av 20 000 kr.

Gullberna sjukhus i Karlskrona

Etlarbeten 1965. Med bifall till av Kungl. Maj:t framlagt förslag beslöt 1964 års riksdag (prop. 1964: 86, SU 58, rskr 171) att sjukhusets två transformatorer om vardera 180 kVA skulle utbytas mot två nya transformatorer med en effekt om vardera 400 kVA.

Vid sjukhuset finns f.n. ett reservkraftaggregat med en generatoreffekt på 100 kVA, som endast medger att panncentralens behov av reservkraft kan tillgodoses. Ett totalavbrott i kraftleverantörens nät medför betydande olägenheter för sjukhusets drift. För att säkerställa en ostörd drift av väsentliga enheter inom sjukhuset måste två nya dieselmotordrivna reservkraftaggregat med en generatoreffekt på vardera 150 kVA installeras.

Kostnaderna har beräknats till 300 000 kr. I investeringsplanen bör redovisas en för budgetåret 1966/67 uppskattad medelsförbrukning av 200 000 kr.

Vipeholms sjukhus i Lund

Vårdenhet för höggradigt psykiskt efterblivna barn. Vissa lokalbehov för bl. a. EEG- och psykologiska undersökningar samt rörelseterapi måste till-

godoses. Dessa anordningar skall betjäna hela sjukhuset. Lokalerna kan provisoriskt förläggas till barnavdelningens källarvåning. Detta medför emellertid att ny infart och ny entré måste anordnas till dessa lokaler vid administrationsbyggnadens södra fasad. Kostnaderna för anordnande av ny infart och ny entré har av medicinalstyrelsen beräknats till 175 000 kr. För samtliga arbeten erfordras sammanlagt (2 590 000 + 175 000) 2 765 000 kr. I investeringsplanen bör redovisas en för budgetåret 1966/67 uppskattad medelsförbrukning av 185 000 kr.

S:t Maria sjukhus i Hälseborg

Elarbeten 1965. Med bifall till av Kungl. Maj:t framlagda förslag beslöt 1964 och 1965 års riksdagar (prop. 1964: 86, SU 58, rskr 171 resp. prop. 1965: 33, SU 71, rskr 197) att ytterbelysningen skulle omändras och kompletteras, att i samband härmed vissa 380 V-kablar skulle nedläggas för förstärkning av distributionsnätet samt att en ny mottagnings- resp. understation med utökad transformatoreffekt skulle anordnas.

Inom sjukhuset distribueras den elektriska kraften i huvudsak i form av 3-fas växelström 380/220 V. Distributionssystemet för växelström inom det centrala paviljongblocket är i vissa delar överbelastat och måste förstärkas genom att en ny ringkabel framdras. Anordningarna för inmatning till ringkabelsystemet förstärks genom dubblering av befintliga kablar.

Inom sjukhuset finns inom vissa källarutrymmen även ett äldre likströms-system 2×220 V, som bör omläggas till växelström.

Vid sjukhuset finns f. n. ett dieselmotordrivet reservkraftaggregat med 100 kVA generatoreffekt, som endast medger att panncentralens behov av reservkraft kan tillgodoses. Ett totalavbrott i kraftleverantörens nät medför betydande olägenheter för sjukhusets drift. För att säkerställa en ostörd drift av väsentliga enheter måste ytterligare ett dieselmotordrivet reservkraftaggregat med en generatoreffekt om 150 kVA installeras.

En anläggning för manövrering av fläktar och pumpar m. m. med utrustning jämväl för felindikeringar från pannor, pumpar, hissar m. m. bör utföras. I samband därmed erfordras vissa kabelarbeten.

Kostnaderna har beräknats till 660 000 kr. I investeringsplanen bör redovisas en för budgetåret 1966/67 uppskattad medelsförbrukning av 400 000 kr.

S:t Jörgens sjukhus i Göteborg

Sjukhusområdets iordningställande, etapp I och II. Med bifall till av Kungl. Maj:t framlagda förslag beslöt 1962 och 1963 års riksdagar (prop. 1962: 76, SU 129, rskr 297 resp. prop. 1963: 63, SU 66, rskr 175) att i anslutning till de byggnadsarbeten, som ingår i etapperna I och II i planen för sjukhusets utrustning, vissa åtgärder skulle vidtas för att ställa i ordning den i nämnda etapper ingående delen av sjukhusområdet. Parkeringsplatser skulle an-

läggas och vissa planteringsarbeten utföras. Kostnaderna beräknades till belopp, som i prisläget den 1 april 1965 uppgår till sammanlagt 625 000 kr.

För nämnda arbeten erfordras emellertid sammanlagt 870 000 kr. Arbetena, som delvis påbörjats hösten 1965, beräknas vara slutförda hösten 1966. I investeringsplanen för budgetåret 1966/67 bör redovisas en beräknad medelsförbrukning av 368 000 kr.

Elarbeten 1965. Med bifall till av Kungl. Maj:t framlagda förslag beslöt 1962 och 1964 års riksdagar (prop. 1962: 76, SU 129, rskr 297 resp. prop. 1964: 86, SU 58, rskr 171) att transformatoreffekten vid sjukhuset skulle ökas och reservkraftförsörjningen förbättras.

Vid sjukhuset finns f. n. ett reservkraftaggregat med en generatoreffekt på 140 kVA, som i huvudsak endast kan tillgodose panncentralens behov av reservkraft. Ett totalavbrott i kraftleverantörens nät medför betydande olägenheter för sjukhusets drift. För att säkerställa en ostörd drift av väsentliga enheter inom sjukhuset måste ytterligare ett reservkraftaggregat med en generatoreffekt på 150 kVA installeras.

För renvattenpumpstationen vid Skogaberg måste ett separat reservkraftaggregat installeras. Ett aggregat vid Gullberna sjukhus med en generatoreffekt på 100 kVA, som inte erfordras vid detta sjukhus, kan överföras till S:t Jörgens sjukhus. För installationen fordras en mindre tillbyggnad till pumpstationen.

Kostnaderna har beräknats till 180 000 kr. I investeringsplanen bör detta belopp redovisas som uppskattad medelsförbrukning under budgetåret 1966/67.

Restads sjukhus i Vänersborg

Vattenförsörjning. Vattenbehovet vid sjukhuset tillgodoses f. n. genom ett eget vattenverk av långsamfiltertyp vid Göta älv. Råvattenintaget är beläget i omedelbar anslutning till reningsverket inte fullt två kilometer nedströms ett pappersbruk och ett smältverk. Råvattenkvaliteten har under den senaste femårsperioden avsevärt försämrats av cellulosa-fibrer. Vattenanalyser samt erfarenhet från andra verk visar att — helt oavsett förekomsten av cellulosa-fibrer i råvattnet — ett långsamfilterverk av detta slag inte medger produktion av konsumtionsvatten av tillfredsställande kvalitet.

Åtgärder bör vidtas för att trygga vattenförsörjningen samt för att höja trycket i ledningsnätet. Det ena alternativet är därvid utförande av ett nytt vattenverk och ett nytt vattentorn. Det andra är anslutning till Vänersborgs stads vattenledningsverk. För sistnämnda alternativ fordras viss anslutningsledning.

En jämförelse mellan de båda alternativen visar att kostnaderna för vatten från eget vattenverk kommer att uppgå till 57 öre/m³ och för vatten från Vänersborgs stads vattenverk till omkring 45 öre/m³. Av sistnämnda belopp utgör 43 öre/m³ vattenavgift och omkring 2 öre/m³ årskostnader för anslutningsledning.

Beredningen anser, att vattenförsörjningen vid sjukhuset bör tillgodoses genom anslutning till stadens ledningsnät.

Följande preliminära avtal har träffats mellan beredningen för Kungl. Maj:t och Kronan samt Vänersborgs stad, i det följande kallad staden, angående anslutning av Restads sjukhus till stadens vattenledningssystem.

§ 1.

»Staden åtager sig att från sitt vattenverk i mätpunkt 0,5 m utanför sjukhusområdets gräns senast den 1 juli 1967 leverera vatten till den mängd och det tryck som erfordras för sjukhusets behov, dock skall som grund för dimensionering av stadens anläggningar gälla följande förbruknings- och tryckförhållanden vid sjukhuset:

Medeldygnsförbrukning	900 m ³
Maximaldygnsförbrukning	1 260 »
Momentanföbrukning	30 l/sek.

Tryckhöjden vid sjukhusområdets gräns tillåtes ej understiga +90 m över havet.

Stadens åtagande per den 1 juli 1967 förutsätter dock möjlighet för staden att upplåna erforderligt kapital för erforderliga utbyggnader och erhålla igångsättningstillstånd för desamma.

§ 2.

Staden anlägger, bekostar och underhåller erforderliga ledningar och anordningar i övrigt utanför sjukhusområdet.

§ 3.

Sjukhusets huvudman anlägger, bekostar och underhåller erforderliga ledningar och anordningar i övrigt inom sjukhusområdet.

§ 4.

Utöver ovan angivna villkor skall för anslutning gälla föreskrifterna i av stadsfullmäktige antaget, för staden vid varje tillfälle gällande reglemente för vattenverket.

§ 5.

Avtalet gäller under förutsättning av Kungl. Maj:ts och Vänersborgs stadsfullmäktiges godkännande.»

Stadsfullmäktige i Vänersborg har för sin del genom bemyndigande till stadens drätselkammare godkänt avtalet. Älvsborgs läns landsting har förklarat sig intet ha att erinra mot detsamma.

Kostnaderna för nämnda arbeten räknas till 75 000 kr. I investeringsplanen bör detta belopp redovisas som uppskattad medelförbrukning under budgetåret 1966/67.

Vårdpaviljongerna MK 2 och MK 3. Enligt den av 1962 års riksdag (prop. 1962: 76, SU 129, rskr 297) godkända planen för upprustning av sjukhuset skall tre nya vårdpaviljonger med tillhoppa i runt tal 200 vårdplatser uppföras.

Med bifall till i prop. 86 framlagt förslag beslöt 1964 års riksdag (SU 58,

rskr 171) att en av dessa paviljonger (MK 1) om sammanlagt 90 vårdplatser skulle uppföras. Byggnadsarbetena, som påbörjades våren 1965, beräknas vara slutförda våren 1966.

Paviljongerna MK 2 och MK 3 uppförs i 2 våningar med 60 vårdplatser i vardera paviljongen och med förläggning å den sydvästra delen av sjukhusområdet. Paviljongerna, som inbördes och med paviljong MK 1 ansluts genom transportleder, inrymmer även vissa lokaler för rehabilitering. I samband med nybyggnaden rivs paviljong M 2.

Kostnaderna för arbetena beräknas till sammanlagt 6,5 milj. kr., varav för vardera paviljongens vårdplatser med biutrymmen 5 230 000 kr., för rehabiliteringslokaler 305 000 kr. samt för rivning av paviljong M 2 och transportleder jämte övriga försörjningsåtgärder 965 000 kr.

Arbetena avses påbörjade hösten 1966 och slutförda våren 1968. I investeringsplanen bör redovisas en för budgetåret 1966/67 uppskattad medelsförbrukning av 3 000 000 kr.

Källshagens sjukhus i Vänersborg

Arbetsterapilokaler. Arbetsterapiverksamheten och i all synnerhet den industriellt betonade terapin vid sjukhuset har under senare år expanderat i sådan utsträckning, att f. n. drygt 200 patienter kan sysselsättas. Terapilokalerna är emellertid inrymda i flera lokaler som är olämpliga för ändamålet och utspridda över hela sjukhuset, vilket medför betydande olägenheter. Av patienterna sysselsätts ett 80-tal i provisoriska lokaler inom vårdavdelningarna. Dessa lokaler erfordras för att möjliggöra en godtagbar beläggning inom avdelningarna och för att bereda utrymme för andra aktiviteter, t. ex. ADL-träning.

Mot bakgrund av terapins utomordentliga betydelse för patienternas rehabilitering bör åtgärder vidtas för att möjliggöra en mer rationell arbetsterapi. Framför allt bör den industriella arbetsterapin ges en samlad förläggning i nya lokaler med omkring 100 platser. Härigenom kan nuvarande terapiutrymmen inom vårdavdelningarna omdisponeras. Lokalerna i byggnaderna E 2, E 3 och Ky kan fortsättningsvis ge arbetsmöjligheter för maximalt ca 125 patienter. Det sammanlagda antalet platser för arbetsterapi vid sjukhuset kommer härvid att uppgå till ca 225.

De nya terapilokalerna föreslås inrymda i en paviljongbyggnad i trä i ett plan, som bör förläggas i sydöstra delen av sjukhusområdet nära vårdpaviljongerna och sjukhusets driftsverkstäder. I byggnaden bör också finnas mindre lokaler för slöjd och bokbinderi m. m. samt erforderliga biutrymmen.

Arbetena torde kunna utföras under budgetåret 1966/67. Kostnaderna beräknas till 925 000 kr., varav för byggnaden 725 000 kr. och för försörjningsåtgärder 200 000 kr. I investeringsplanen bör redovisas en för budgetåret 1966/67 uppskattad medelsförbrukning av 700 000 kr.

Mariebergs sjukhus i Kristinehamn

Anslutning till Kristinehamns stads avloppssystem m. m. Kristinehamns stad har tagit i drift en anläggning för högggradig rening av avloppsvatten och planerar att år 1966 färdigställa en ledning med en för sjukhuset lämplig anslutningspunkt vid sjukhusområdets södra gräns. Sjukhusets ledningsnät är i huvudsak utbyggt enligt s. k. duplikatsystem. Spillvattnet leds via en pumpstation till befintligt avloppsreningsverk, som ger lågggradig rening. Då spillvattnet vid anslutning till stadens avloppsnät måste pumpas till anslutningspunkten, föreslås att pumpstationen ombyggs för ändamålet och att därifrån dras en ny tryckledning fram till anslutningspunkten. I samband härmed kompletteras sjukhusets färskvattenledning så att en s. k. ringmatning erhålls.

Arbetena torde kunna utföras under budgetåret 1966/67. I investeringsplanen bör redovisas en för nämnda budgetår uppskattad medelsförbrukning av 750 000 kr.

Sidejöns sjukhus i Sundsvall

Panncentralen, rationalisering. Med bifall till av Kungl. Maj:t framlagt förslag beslöt 1962 års riksdag (prop. 1962: 76, SU 129, rskr 297) att vissa äldre pannor inom sjukhusets panncentral skulle ersättas med två nya högeffektpannor för oljedrift. Vidare skulle vissa anordningar vidtas för att möjliggöra sopförbränning inom centralen ävensom vissa smärre byggnadsarbeten utföras i densamma. Kostnadsramen fastställdes till 470 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965.

För nämnda arbeten fordras nu sammanlagt 600 000 kr. Arbetena torde kunna slutföras hösten 1966. I investeringsplanen bör redovisas en för budgetåret 1966/67 uppskattad medelsförbrukning av 334 000 kr.

Departementschefen

Som jag tidigare anfört har överenskommelser träffats med landstingen om villkoren för övertagandet av den av staten drivna mentalsjukvården den 1 januari 1967. De byggnadsarbeten som planeras kommer efter denna tidpunkt att utföras av sjukvårdshuvudmännen. Byggnadsarbeten för vilka entreprenör antagits före den 1 januari 1967 kommer dock att slutföras i statlig regi.

Byggnadsverksamheten vid statens mentalsjukhus har de senaste åren skett i samråd med vederbörande landsting. I viss utsträckning har landstingen själva redan övertagit planeringsarbetet. Som jag förut nämnt har Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens bemyndigande godkänt avtal med vissa landsting om att dessa redan före övertagandet skall utföra programmerings- och projekteringsarbetet för vissa planerade byggnadsobjekt. Jag har i det föregående föreslagit en medelsanvisning av 25 milj. kr. för budgetåret 1966/67 för bidrag till landstingen för anordnande av kliniker för psykiskt sjuka m. m.

Mentalsjukvårdsberedningen har framlagt förslag till medelsanvisning för nästa budgetår för de byggnadsarbeten som skall utföras av staten. De av beredningen framförda förslagen till byggnadsåtgärder m. m. liksom de i beredningens förslag till investeringsplan angivna kostnadsramarna bör godtas. Byggnadsverksamheten i statlig regi beräknas av beredningen innebära en medelsförbrukning under nästa budgetår av 38 milj. kr. Jag föreslår, att investeringsramen fastställs till detta belopp. De av mig förordade byggnadsåtgärderna m. m. redovisas i en investeringsplan, som torde få fogas vid statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga*.

Av den i investeringsplanen beräknade medelsförbrukningen belöper ca 10,5 milj. kr. på uppförandet av medicinska centra jämte forskningsavdelningar vid Ulleråkers och S:t Lars sjukhus. Drygt en milj. kr. avses för de båda nya barnsjukhusen och lika mycket för avslutande arbeten vid de sjukhus som uppförts under senare år. Till uppförande av nya vårdpaviljonger och terapilokaler beräknas ca 9,7 milj. kr. samt för andra upp- rustningsarbeten vid befintliga sjukhus ca 21 milj. kr.

Mot det av beredningen föreslagna avtalet rörande anslutning av Restads sjukhus till Vänersborgs stads vattenledningssystem har jag ingen erinran.

Utöver den i investeringsplanen angivna utrustningen har mentalsjukvårdsberedningen föreslagit vissa andra arbeten vid Sundby sjukhus baserade på att sjukhuset skall användas endast övergångsvis. Dessa arbeten bör såsom beredningen föreslagit ske i medicinalstyrelsens regi och medel här- för anvisas i annan ordning.

Beredningen har med hänsyn till reservationen på anslaget förordat en medelsanvisning för nästa budgetår av 10 milj. kr. Jag föreslår, att anslaget förs upp med detta belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna avtal med Vänersborgs stad om anslutning av Restads sjukhus till stadens vattenledningssystem;

b) till *Vissa byggnadsarbeten vid statens mentalsjukhus m. m.* på kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond, socialdepartementet, för budgetåret 1966/67 anvisa ett investeringsanslag av 10 000 000 kr.

20. Vissa byggnadsarbeten för statens skol- och yrkeshem för barn med komplicerad utvecklingshämning.

Mentalsjukvårdsberedningens framställning

Ett planerat nytt skolhem i Dammsdal, Vingåkers kommun, för undervisning och vård av pojkar med komplicerad utvecklingshämning är avsett att ersätta det nuvarande i Sävstholms skolhem.

Med bifall till av Kungl. Maj:t framlagt förslag beslöt 1965 års riksdag (prop. 1965: 33, SU 71, rskr 197) godkänna ett av mentalsjukvårdsbered-

ningen med Vingåkers kommun träffat avtal om förvärv av ett cirka 150 000 m² stort, i kommunen beläget område, avsett för det nya hemmets förläggning.

Hemmet avses omfatta 42 platser samt bestå av tre elevhem, en administrations-, en skol-, en gymnastik- och en ekonomibyggnad.

Kostnaderna för arbetena beräknas till 5 280 000 kr. i prisläget den 1 april 1965. Av beloppet utgör 1 163 000 kr. kostnader för försörjningsåtgärder. De egentliga byggnadskostnaderna uppgår således till 98 000 kr. per vårdplats.

Arbetena beräknas kunna igångsättas hösten 1966 och slutföras våren 1968. För förevarande byggnadsföretag bör redovisas en för budgetåret 1966/67 uppskattad medelsförbrukning av 2,5 milj. kr.

Departementschefen

1965 års riksdag (prop. 1965: 33, SU 71, rskr 197) har anvisat 150 000 kr. för förvärv av mark för uppförande av ett nytt skolhem i Dammsdal, Vingåkers kommun, för vård och undervisning av pojkar med komplicerad utvecklingshämning. Genom beslut den 3 juni 1965 har Kungl. Maj:t godkänt avtal med Vingåkers kommun om markförvärvet.

Kungl. Maj:t har vidare genom beslut den 11 februari 1966 uppdragit åt byggnadsstyrelsen att i samråd med mentalsjukvårdsberedningen utföra projektering fram t.o.m. färdigställande av bygghandlingar för det planerade nya skolhemmet. Kungl. Maj:t har därvid föreskrivit, att möjligheterna att nedbringa kostnaderna för yttre arbeten bör beaktas.

Det nya skolhemmet skall omfatta 42 vårdplatser och bestå av tre elevhem, en administrations- och en ekonomibyggnad samt skol- och gymnastiklokaler. Kostnaderna för byggnadsarbetena beräknas till 5 280 000 kr. i prisläget den 1 april 1965. Av beloppet avser 1 163 000 kr. försörjningsåtgärder. Kostnaden per vårdplats uppgår till 98 000 kr. Den föreslagna kostnadsramen finner jag i princip böra godtas. I enlighet med mentalsjukvårdsberedningens förslag uppskattar jag medelsförbrukningen för budgetåret 1966/67 till 2,5 milj. kr. Jag föreslår att detta belopp anvisas för nästa budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Vissa byggnadsarbeten för statens skol- och yrkeshem för barn med komplicerad utvecklingshämning* på kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond, socialdepartementet, för budgetåret 1966/67 anvisa ett investeringsanslag av 2 500 000 kr.

21. Lån till föreningen Kronprinsessan Victorias kustsanatorium för vissa byggnadsarbeten.

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i riksstaten för innevarande budgetår.

Mentalsjukvårdsberedningen har hemställt, att 600 000 kr. anvisas för uppförande av provisoriska skollokaler vid Kronprinsessan Victorias kustsanatorium.

Sedan byggnadsstyrelsen år 1963 upprättat lokalförteckning för ny skola vid kustsanatoriet ansåg sig *mentalsjukvårdsberedningen* med hänsyn till att undervisningsbehov med betryggande marginal förelåg för 50 å 60 specialskolbarn kunna tillstyrka att nya skollokaler anordnades vid sanatoriet.

Genom beslut den 30 juni 1965 uppdrog Kungl. Maj:t åt *mentalsjukvårdsberedningen* att i samråd med medicinalstyrelsen, skolöverstyrelsen och direktionen för sanatoriet utarbeta byggnadsprogram för att möjliggöra en provisorisk lösning av frågan om nya skollokaler.

Efter samråd med nämnda myndigheter och Kristianstads läns landsting har beredningen överlämnat lokalförteckning jämte programskiss för provisoriska skollokaler. Den programmerade ytan för nybyggnad har kunnat begränsas till 400 m².

Om arbetena igångsätts hösten 1966, kan de slutföras våren 1967. Kostnaderna för provisorisk nybyggnad av trä inklusive försörjningsåtgärder samt ombyggnadsarbeten i befintliga lokaler har uppskattats till ca 600 000 kr.

Departementschefen

Vid Kronprinsessan Victorias kustsanatorium i Vejbystrand vårdas och undervisas psykiskt efterblivna barn, som är högradigt handikappade och i stort behov av ortopedisk behandling. Förutom kustsanatoriet finns f. n. ingen institution för vård av sådana patienter.

Med hänsyn till det stora behovet av undervisning för dessa elever, som kan uppskattas till 50 å 60 för hela landet, föreslår jag att föreningen beviljas ett ränte- och amorteringsfritt lån av 600 000 kr. för uppförande av provisoriska skollokaler vid kustsanatoriet.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Lån till Föreningen Kronprinsessan Victorias kustsanatorium för vissa byggnadsarbeten* under fonden för låneunderstöd, socialdepartementet, för budgetåret 1966/67 anvisa ett investeringsanslag av 600 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Håkan M. Rahm

Investeringsplan för vissa byggnadsarbeten vid statens mentalsjukhus budgetåren 1965/66 och 1966/67

Sjukhus/Byggnadsföretag	Kostnadsram 1 000 kr.		Medelsförbrukning			Byggstart	Färdigställande
	1.7. 64	1.4. 65	faktisk t.o.m. 30.6. 65	beräknad för			
				1965/66	1966/67		
Slutredovisade							
A. Byggnadsstyrelsen per							
30/6 1964.....	91 257		89 023				
under 1964/65.....	15 876		15 257				
B. Medicinalstyrelsen per							
30/6 1964.....	3 161		3 067				
Under 1964/65.....	1 795		1 795				
<i>Summa</i>	112 089		109 142				
Pågående och planerade							
<i>Psykiatriska sjukhuset</i>							
M Renovering av vårdavdelningar.....	1 429	1 429	1 413	16	—	11.57	12.65
M Renovering och utvidgning av lokaler för medicinskt centrum m. m.....	746	746	726	20	—	10.60	6.64
<i>Ulleråkers sjukhus</i>							
11322 Centralkök och rörelseterapl.....	4 840	4 840	4 464	376	—	5.62	5.65
11326 Medicinskt centrum jämte forskningsavdelning, ettapp I samt vårdpaviljong MK 75.....	15 380	13 500	1 253	6 000	5 500	3.65	7.67
11327 Vårdpaviljongerna M 11 och K 14, upprustning..	260	251	248	3	—	8.62	9.65
M D:o (medicinalstyrelsen).	838	838	824	14	—	4.62	3.66
11328 Panncentral, rationalisering.....	1 025	1 030	921	109	—	6.63	6.65
11329 Vattenförsörjning.....	520	540	14	400	126	11.65	9.66
113210 Vårdenhet för mentalt sjuka barn och ungdomar	4 925	4 600	1 843	2 250	507	8.64	2.66
113211 Elarbeten 1961—1963...	230	235	73	150	12	3.65	9.65
113212 Vissa yttre arbeten till vårdenhet för barn m.m. samt till medicinskt centrum och vårdpaviljong MK 75.....	3 625	3 550	1 307	1 000	700	10.64	4.68
113214 Samlingssal och centralförråd.....	—	1 400	—	—	1 000	10.66	10.67
113215 Elarbeten 1964.....	3 225	3 355	—	1 000	1 500	2.66	2.68
113216 Smittreningsanläggning..	—	500	—	—	200	10.66	4.67
113217 Väg till panncentral....	300	312	—	150	162	4.66	8.66
<i>Sundby sjukhus</i>							
11332 Administration och medicinskt centrum, ombyggnad.....	—	—	71	—	—	Ej aktuellt byggnadsobjekt	

Sjukhus/Byggnadsföretag	Kostnadsram 1 000 kr.		Medelsförbrukning			Bygg- start	Färdig- ställande
	1.7. 64	1.4. 65	faktisk t.o.m. 30.6. 65	beräknad för			
				1965/66	1966/67		
11333 Panncentral, rationalise- ring.....	425	425	400	25	—	5.61	10.63
11335 Arbetsterapi.....	2 360 ¹	2 095	898	900	297	11.64	7.66
11336 Elarbeten 1961.....	90	95	59	36	—	11.63	1.65
11337 Vårdpaviljong K 14, upp- rustning.....	1 085	1 050	475	575	—	11.64	1.66
11339 Yttre arbeten jämte an- slutning till Strängnäs stads avloppssystem....	2 650 ¹	2 720	1 047	1 360	313	11.64	7.66
113311 Elarbeten 1963.....	785	785	26	500	259	11.65	11.66
113314 Medicinskt centrum, om- och tillbyggnad.....	—	2 400	—	—	1 500	8.66	11.67
113315 Elarbeten 1965.....	—	230	—	—	200	12.66	3.67
<i>S:ta Annas sjukhus</i>							
M Elarbeten.....	86	86	85	1	—	1.64	12.64
<i>Karsuddens sjukhus</i>							
1164 Sjukhusets uppförande..	20 125	20 125	18 818	1 000	367	6.61	9.66
11642 Smittrengningsanläggning	140	140	125	15	—	10.62	11.64
<i>Birgittas sjukhus</i>							
109218 Elarbeten 1961.....	165	170	103	67	—	4.64	1.66
109219 Byggnad för omkläd- ningsrum vid idrottsplat- sen.....	160	155	88	60	7	11.64	9.65
<i>Västra Ny sjukhus</i>							
11344 Vattenrening.....	—	—	—	—	—	Ej aktuellt byggnadsobjekt	
11346 Elarbeten 1964.....	40	42	—	35	7	11.65	7.66
<i>Ryhovs sjukhus</i>							
883 Elarbeten.....	865	835	305	500	30	1.60	6.66
10932 Centralkök, modernise- ring.....	86	86	80	6	—	5.63	7.65
10933 Vårdpaviljongerna M 4 och K 3, renovering.....	3 085	3 075	3 051	24	—	11.61	1.63
10934 Vårdpaviljong M 3, reno- vering.....	3 425	3 295	2 312	900	83	4.64	8.65
10935 Vårdpaviljong MK 3....	5 850	5 660	5 287	200	173	11.62	6.66
10936 Administration, ombygg- nad.....	75	68	67	1	—	4.62	6.62
10939 Rivning av vårdpaviljong K 2.....	260	150	1	149	—	11.65	1.66
109311 Elarbeten 1964.....	400	415	—	365	50	1.66	8.66
<i>S:t Sigfrids sjukhus</i>							
10366 Elarbeten 1963.....	130	158	5	100	53	11.65	7.66
<i>S:ta Gertruds sjukhus</i>							
9776 Vårdpaviljong MK 1....	5 100	4 700	4 512	188	—	3.62	10.63
97710 Vårdpaviljong K 33, upp- rustning.....	885	850	828	22	—	1.62	12.62
97711 Vårdpaviljong M 32, re- novering.....	1 325	1 180	1 119	61	—	11.62	2.64
97712 Vattenförsörjning.....	800	670	228	400	42	2.65	12.65

¹ Prisläget 1.7.1963.

Sjukhus/Byggnadsföretag	Kostnadsram 1 000 kr.		Medelförbrukning			Byggstart	Färdigställande
	1.7. 64	1.4. 65	faktisk t.o.m. 30.6. 65	beräknad för			
				1965/66	1966/67		
97713 Provisoriska undercentraler.....	205	148	142	6	—	7.61	5.62
97716 Panncentral, komplettering och rationalisering..	230	230	7	200	23	5.65	11.65
97717 Rivning av vårdpaviljong M 2.....	105	130	1	109	20	12.65	3.66
<i>S:t Olofs sjukhus</i>							
9090 Arbetsterapi.....	930	930	892	30	8	6.59	6.60
9092 Centralkök och tvätt, ombyggnad.....	400	365	364	1	—	11.60	5.61
9093 Panncentral, utökning..	310	300	293	7	—	10.59	6.60
9094 Vägar, beläggning.....	110	110	37	73	—	10.60	10.65
9095 Elarbeten.....	190	197	63	65	69	1.66	7.66
<i>Gullberna sjukhus</i>							
8030 Elarbeten 1963.....	50	50	1	49	—	3.65	10.65
8032 Elarbeten 1965.....	—	300	—	—	200	12.66	5.67
<i>S:t Lars sjukhus</i>							
9110 Personalbostäder, modernisering.....	985	940	913	27	—	2.58	8.60
9118 Medicinskt centrum jämte forskningsavdelning samt vårdpaviljong MK 1	13 765	13 500	3 076	5 000	5 000	9.64	2.67
9119 Vårdpaviljongerna MK 81 och MK 82.....	4 295	4 045	3 512	400	133	1.63	6.65
91110 Vissa yttre arbeten till d:o samt medicinskt centrum och vårdpaviljong MK 1.....	3 400	3 300	1 611	700	700	9.64	6.67
91111 Vårdpaviljong K 44, uppbyggnad.....	2 165	2 100	2 017	83	—	10.61	4.63
91112 Vårdpaviljong M 9, renovering.....	1 190	975	926	49	—	3.62	10.63
91113 Panncentral, rationalisering.....	530	530	458	72	—	6.62	3.66
91115 Elarbeten 1961.....	26	26	12	14	—	9.62	2.63
M Centralkök, om- och tillbyggnad.....	3 105	380 ¹	130	200	50	1.66	6.66
91117 Vårdenhet för mentalt sjuka barn och ungdomar	4 530	4 470	1 527	2 500	443	6.64	3.66
91119 Elarbeten 1963.....	90	90	1	60	29	1.66	7.66
91120 Kulvertanslutning av vårdpaviljongerna MK 83 och MK 84 m. m.....	775	700	107	550	43	11.64	10.65
91121 Vägar inom västra sjukhusområdet, beläggning..	470	490	—	300	190	3.66	7.66
91126 Yttre arbeten till vårdenhet för mentalt sjuka barn och ungdomar....	1 550	1 550	165	1 000	385	6.64	10.66
91127 Elarbeten 1964.....	1 275	1 325	—	500	500	3.66	7.67
91129 Vattenförsörjning.....	90	15	—	15	—	5.65	6.65
<i>Vipeholms sjukhus</i>							
9121 Arbetsterapi.....	1495	1 440	1 301	139	—	6.63	11.64

¹ Därav 130 000 kr. faktisk förbrukning i samband med utredning om det ursprungliga till- och ombyggnadsförslaget.

Sjukhus/Byggnadsföretag	Kostnadsram 1 000 kr		Medelförbrukning			Bygg- start	Färdig- ställande
	1.7. 64	1.4. 65	faktisk t.o.m. 30.6. 65	beräknad för			
				1965/66	1966/67		
9122 Vårdenhet för höggradigt psykiskt efterblivna barn, inkl. yttre arbeten.....	2 590	2 765	2 398	182	185	10.61	7.66
9123 Panncentral, rationalise- ring m. m.....	1 295	1 310	239	850	221	3.65	1.66
9124 Vägar, beläggning.....	330	350	186	150	14	1.65	8.65
9125 Elarbeten 1961.....	185	190	188	2	—	4.64	8.65
9126 Samlingssal o. kafé m. m.	840	875	—	175	700	4.66	4.67
9127 Elarbeten 1963.....	185	185	1	130	54	8.65	1.66
9129 Elarbeten 1964.....	110	115	—	85	30	1.66	10.66
<i>S:ta Maria sjukhus</i>							
8058 Panncentral, pannbyte m. m.....	1 005	1 005	969	36	—	6.58	4.59
80512 Vägar, beläggning.....	725	550	26	274	250	11.65	6.66
80513 Panncentral, komplette- ringsarbeten.....	665	665	461	175	29	10.64	6.65
80514 Elarbeten 1963.....	325	270	5	265	—	6.65	1.66
80515 Elarbeten 1964.....	550	570	—	350	220	3.66	12.66
80517 Elarbeten 1965.....	—	660	—	—	400	12.66	8.67
<i>S:t Jörgens sjukhus</i>							
10407 Samlingssal m. m.....	800	750	735	15	—	1.61	9.61
104012 Vårdpaviljong MK 4....	4 020	3 400	3 026	224	150	6.62	8.64
104013 Arbets- och rörelseterapi, 104021 garage.....	4 760	4 240	4 033	207	—	12.62	11.64
104015 Panncentral, rationalise- ring.....	385	360	283	77	—	2.63	1.65
104016 Vattenledningssystem, kompletteringsarbeten ..	290	300	77	70	90	2.66	7.66
104017 Sjukhusområdets iord- ningställande, etapp I och II.....	600	870	52	450	368	12.65	12.66
104018 Bostadshus för elever och vikarier.....	1 500	1 500	1 067	400	33	9.64	8.65
104019 Elarbeten 1961.....	115	110	45	60	5	9.63	3.65
104022 Elarbeten 1963.....	140	145	1	130	14	4.65	12.65
104029 Elarbeten 1965.....	—	180	—	—	180	12.66	3.67
<i>Restads sjukhus</i>							
1068 Elarbeten.....	175	175	51	60	64	2.65	1.66
9803 Vårdpaviljong K 10, re- novering.....	1 655	1 640	1 626	14	—	4.59	4.61
9804 Värmeförsörjning för- bättringsarbeten.....	475	410	402	8	—	10.57	9.59
9805 Bostad för överläkare ...	—	—	26	—	—	Ej aktuellt byggnadsobjekt	
9806 Vårdpaviljongerna M 15 och K 16.....	5 620	5 595	5 513	82	—	2.59	12.60
9808 Vårdpaviljong M 5, reno- vering.....	1 830	1 825	1 766	59	—	10.61	6.63
9809 Vattenförsörjning.....	—	75	—	—	75	10.66	1.67
98010 Medicinskt centrum.....	3 555	3 685	549	2 300	800	4.65	12.66
98011 Vårdpaviljong MK 1....	3 880	4 025	522	2 400	1 000	4.65	12.66
98013 Byggnad för omkläd- ningsrum vid idrottsplat- sen.....	—	165	—	10	140	8.66	11.66

Sjukhus/Byggnadsföretag	Kostnadsram 1 000 kr.		Medelsförbrukning			Bygg- start	Färdig- ställande
	1.7. 64	1.4. 65	faktisk t.o.m. 30.6. 65	beräknad för			
				1965/66	1966/67		
98015 Vårdpaviljongerna MK 2 och MK 3.....	—	6 500	—	—	3 000	10.66	4.68
98020 Elarbeten 1964.....	235	245	—	155	90	2.66	2.67
98021 Panncentral m. m., komp- letteringsåtgärder.....	420	435	—	335	100	3.66	8.66
<i>Källshagens sjukhus</i>							
M Vårdavdelningar, upp- rustning etapp II.....	813	816	747	69	—	12.62	5.65
11353 Elarbeten 1961.....	260	245	75	150	20	11.64	11.65
11354 Arbetsterapilokaler.....	—	925	—	—	700	9.66	1.67
<i>Falbygdens sjukhus</i>							
1028 Sjukhusets uppförande..	27 000	27 200	26 035	400	100	9.57	11.62
						Yttre arbeten återstår	
<i>Mariebergs sjukhus</i>							
109413 Vårdpaviljong M 1, upp- rustning.....	3 950	3 700	2 128	1 300	272	1.64	12.65
109415 Elarbeten 1963.....	535	555	25	400	130	8.65	3.66
109417 Byggnader för rörelsete- rapi och garage jämte vissa yttre arbeten.....	2 775	2 885	—	1 775	1 110	1.66	2.67
109419 Elarbeten 1964.....	170	175	—	125	50	1.66	7.66
109420 Anslutning till Kristine- hamns stads avloppssys- tem m. m.....	—	320 ¹	—	—	750	1.67	6.67
<i>Mellringe sjukhus</i>							
1119 Sjukhusets uppförande..	35 000	34 800	34 458	250	92	11.57	11.64
111906 Smittreningsanläggning .	140	140	139	1	—	8.63	7.64
<i>Västra Marks sjukhus</i>							
M Provisorisk vårdpavil- jong.....	362	376	—	300	76	2.66	6.66
<i>Sjukhuset i Sala</i>							
1231 Sjukhusets uppförande..	27 000	26 700	24 285	2 000	415	1.60	7.65
12312 Smittreningsanläggning .	105	105	100	5	—	2.62	12.63
12314 Elarbeten 1962.....	41	35	32	3	—	4.64	8.64
<i>Sälers sjukhus</i>							
9826 Byggnad för servering och försäljning.....	140	140	154	—	—	5.62	8.63
9827 Vårdpaviljongerna MK 2 och MK 3.....	4 500	4 500	4 323	177	—	1.62	8.63
9828 Vårdpaviljongerna M 30 och K 31, renovering....	2 080	2 080	2 035	45	—	4.60	5.65
98210 Panncentral, upprustning M Centralkök och tvättby- tesförråd m. m., upprust- ning.....	650	600	581	19	—	8.61	9.62
98212 Värmeledningssystem, utbyggnad och förbätt- ring.....	240	240	—	200	40	1.66	6.66
98213 Yttre arbeten till vårdpa- viljongerna MK 2 och MK 3.....	525	420	406	14	—	6.60	9.65
	900	400	375	25	—	1.62	8.63

¹ Innefattar ej anslutningsavgift.

Sjukhus/Byggnadsföretag	Kostnadsram 1 000 kr.		Medelsförbrukning			Bygg- start	Färdig- ställande
	1.7. 64	1.4. 65	faktisk t.o.m. 30.6. 65	beräknad för			
				1965/66	1966/67		
98215 Rivning av vårdpaviljongerna M 6 och K 7....	230	200	1	199	—	1.66	4.66
<i>Olofsfors sekundäravdelning</i>							
10420 Arbetsterapilokaler m. m.	485	505	—	350	155	1.66	8.66
<i>Sekundäravdelningen i Pärby</i>							
1416 Avloppsreningsverk m.m.	390	405	4	250	151	11.65	7.66
<i>Hälsinge sjukhus</i>							
1120 Sjukhusets uppförande..	34 200	32 600	31 310	1 000	290	2.59	9.66
11206 Smittreningsanläggning .	190	165	135	30	—	8.63	1.65
11208 Byggnad för omklädningsrum vid idrottsplatsen.....	160	160	—	75	85	5.66	9.66
<i>Sidsjöns sjukhus</i>							
11361 Värme och varmvattensystem, upprustning . . .	650	650	611	39	—	8.59	1.61
M Serverings- och försäljningslokal samt byggnad för omklädningsrum vid idrottsplatsen.....	357	370	41	250	79	1.66	6.66
11365 Hissar, upprustning.....	295	295	289	6	—	11.62	9.64
11366 Panncentral, rationalisering.....	455	600	66	200	334	4.66	11.66
11367 Varmvattenförsörjning, åtgärder för centralisering.....	240	250	83	100	67	4.66	11.66
11368 Elarbeten 1961.....	110	95	21	74	—	10.63	9.64
11369 Yttre avlopps- och dräneringsarbeten m. m.....	910	945	68	700	177	3.65	6.66
113610 Elarbeten 1964.....	1 275	1 325	—	500	700	3.66	3.67
<i>Frösö sjukhus</i>							
9161 Vårdpaviljong MK 13...	4 490	4 335	879	2 700	756	12.64	7.66
9162 Panncentral.....	1 965	1 925	1 818	90	17	3.62	6.64
9163 Avloppssystem, omläggning.....	625	575	531	44	—	2.64	10.64
9164 Vårdpaviljong MK 12...	5 150	5 150	261	2 600	2 000	7.65	3.67
<i>Umedalens sjukhus</i>							
11372 Panncentral, upprustning	1 600	1 645	574	650	421	11.65	9.66
11374 Yttre avlopps- och dräneringsarbeten m. m.....	1 425	1 480	—	200	1 000	4.66	6.67
11376 Elarbeten 1963.....	445	465	132	300	33	3.65	9.65
11377 Elarbeten 1964.....	1 825	1 900	—	400	900	2.66	2.68
<i>Furunäsets sjukhus</i>							
10959 Elarbeten 1962.....	105	95	18	70	7	2.65	10.65
109510 Elarbeten 1964.....	775	805	—	400	350	4.66	4.67
Summa				59 342	40 310		
Erfarenhetsgrundad reducering av medelsbehovet.....					2 262		
Beräknat medelsbehov.....				59 342	38 048		
Vissa landstings investeringar föranledda av projekteringsavtal.					28 500		

Innehåll

	Sid.
I. Överenskommelser med landstingen om övertagande av mentalsjukvården	3
1. Skrivelse från statens nämnd för förhandlingar med kommuner	3
2. Departementschefen	11
II. Anslag för budgetåret 1966/67	18
1. Statens mentalsjukhus: Avlöningar	18
2. Statens mentalsjukhus: Omkostnader	34
3. Bidrag till anordnande av kliniker för psykiskt sjuka m. m.	35
4. Bidrag till driften av kliniker för psykiskt sjuka m. m.	36
5. Kostnader för mentalsjukvårdsberedningen	36
6. Utbildning av mentalsjukvårdspersonal: Avlöningar	37
7. Utbildning av mentalsjukvårdspersonal: Omkostnader	39
8. Bidrag till driften av vissa mentalsjukhus	40
9. Bidrag till mentalsjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö	41
10. Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Avlöningar	42
11. Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Omkostnader	43
12. Statens skol- och yrkeshem i Laxå: Avlöningar	44
13. Statens skol- och yrkeshem i Laxå: Omkostnader	46
14. Bidrag till driften av särskolor för psykiskt efterblivna	47
15. Bidrag till driften av vårdanstalter för psykiskt efterblivna	48
16. Vilhelmsro sjukhus: Avlöningar	50
17. Vilhelmsro sjukhus: Omkostnader	52
18. Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn m. m.	53
19. Vissa byggnadsarbeten vid statens mentalsjukhus m. m.	54
20. Vissa byggnadsarbeten för statens skol- och yrkeshem för barn med komplicerad utvecklingshämning	64
21. Lån till föreningen Kronprinsessan Victorias kustsanatorium för vissa byggnadsarbeten	65
<i>Bilaga</i>	